Albek ABAZOV

‘Çocuk Dili ’
[SABYIBZ]
İnteraktif multimedya öğretici
Adige ve Türkçe
Dillerinde

İç Düzen
Orhan ER

Kapak & Tasarım
Mustafa Önsel Ceylan

АБАЗЭ Албэч

Сабыибз

АдыгабзэкIэ ыкIи тыркубзэкIэ гъэпсыгъэ
Интерактивнэ Мультимедийнэ зэреджэнхэ IэпыIэгъу

АдыгабзэкIэ зэздзэкIыгъэр Билалыкъо Алъпаслъан

Альбек АБАЗОВ

САБЫИБЗ
(«**Язык малышей**»)

Интерактивное Мультимедийное учебное пособие
на адыгейском и турецком языках.

Перевод с кабардино-черкесского на адыгейский
Ары (Билялукова) Альпаслана.

UDK 81.(342.4)
82-3(087.5)
BBK 81.40/79
83.8
A 13

АБАЗЭ Албэч «Сабыибз». АдыгабзэкIэ ыкIи тыркубзэкIэ гъэпсыгъэ Интерактивнэ Мультимедийнэ зэреджэнхэ IэпыIэгъу. – Къайсэр къ, 2015 илъ. Нап.99.Ипчагъэр 100 (шъэ) мэхъу.

Albek Abazov 'Çocuk Dili **'[Sabyıbz]** İnteraktif multimedya öğretici.
Adigelerin ve Türkçe Dillerinde. – , 2015. – 99s. Baskı 100 adet.

Альбек АБАЗОВ «Язык малышей» [**Сабыибз**]. Интерактивное Мультимедийное учебное пособие на адыгейском и турецком языках. - Кайсери,2015. – 99с. Тираж 100.

ISBN 978-605-65812-2-9

Tüm hakları saklıdır. Yazarların yazılı izni alınmadan metin ve resimler kısmen veya tamamen kullanılamaz; herhangi bir teknikle çoğaltılamaz.

All rights reserved. No parts of this publication may be reproduced with any technices without the written permission of authors

2015 © Albek ABAZOV abazov1964@mail.ru

İÇİNDEKİLER ОГЛАВЛЕНИЕ **ТХЫЛЪЫМ ДЭТХЭР**

ÖNSÖZ ВВЕДЕНИЕ **ПЭУБЛЭ** ..... **ix**
Адыгабзэ макъ гъэIукI 1
«Пшъэшъэжъыйы 9
«Хьамчыхъужъыйы» 11
«Псычэт» 12
«Къаз щыр» 13
«Шъынэ» 14
«Нау» («Чэтыу») 15
«Хьэщыр» («Хьажъу щыр») 16
«Атакъэ» 17
«Чэт(ы)» 18
«Къандж» 19
«Бзыу» («ПхъэшъхьакIэбзыу») (**I,II**) 20-21
«Тхьачэт» 22
«Тыгъэедж» (**I,II**) 23-24
«Чэм(ы)» 25
«Щыд курэу» («ЩыдыщIэ») 26
«Чэтжьыйы» 27
«Баджэ» 28
«Тыгъужь» 29
«Мышъэ» 31
«Барс» («Чэтыушыумыш») 32
«Мэз чэтыу» («Мэзкъатыхъу») 33
«Цыгъомрэ Чэтыумрэ» 34
«ПаIо» 35
Kabardey / Çerkes - Türkçe - Adıge sözlüğü **37**
Къэбэртае - Щэрджэсыбзэ -Тыркубзэ - Адыгабзэ псалъалъ
Гуалъхьэ: Зэмышъогъу гъэкIэрэкIэнхэр 45

ÖNSÖZ

Önerilen multimedya projesi (Interaktif multimedya yardımcı ders kitabı) üç ana bölümden oluşuyor: kitaplar, videolu sesli 'Adıge Dili Alfabesi', boyama resimli çocuk şiirleri- küçük kız ve oğlan, ördek, kaz, kuzu, köpek, horoz, tavuk, tekerleme serçe, hindi, inek, güneşe davetiye, civciv, tilki, kurt, ayı, leopar, küçük eşek, şapka, tekerleme fareler ve kediler.

Kelimelerin yanı sıra projedeki sesli alfabe, şiirler, tekerlemeler ve bunların erkek seslendirmeleri yazar Albek ABAZOV'a aittir. Sesli karşılıklarının yanında «Sesli Alfabe» 'deki tüm kelimeler görselleriyle sunulacaktır.

Tüm 'Alfabe' metni, diğer şiirler ve tekerlemeler gibi stüdyo ortamında, profesyonel erkek ve bayan seslendirmeye sahip olacaktır. Projede hayvanların renkli görüntülerinin yanı sıra onların doğada çıkardığı sesler projenin gelecekteki olası kullanıcılarının duyusal algısını güçlendirecektir.

Boyamalar ise çocuklara yardımcı olacak, kullananların el gelişimine katkıda bulunacaktır. Bununla birlikte proje, kullanıcıya çevresini ruhsal-estetik algılamasında yardımcı olacak, çevreyi koruma içgüdüsünü arttıracak, zihinlerinde hayvanların özelliklerinin ve davranışlarının pekiştirilmesine yardımcı olacaktır.

Kitabın sonunda " Kabardey / Çerkes – Türkçe – Adıge" sözlüğü bulunmaktadır.

Adıgece kelimelerin Türkçe çevirisini yapan Hathale Talat ve Güngör Özlem.

Çocuk dili multimedia projesini hazırlayan Erciyes Üniversitesi Edebiyat Fakültesi Kafkas Dilleri ve Kültürü Bölümü Çerkes Dili ve Kültürü Anabilim Dalı Öğretim Görevlisi Doç. Dr. Albek Abazov.

ВВЕДЕНИЕ

Предлагаемый мультимедийный проект II - Интерактивное мультиме-дийное учебное пособие будет состоять из трех основных частей: книги, аудиомедиа – звукового сопровождения в виде «Говорящего Букваря адыгейского языка» , цикла детских стихов, таких как «Малышка», «Малыш», «Утка », «Гусенок», «Ягненок», «Кошка» , «Щенок», «Петух», «Курочка», «Сорока», «Воробей» (**I** для малышки, **II** для малыша) , «Индюк», «Приглашение солнца» (**I** для малышки, **II** для малыша); «Корова», «Ослик» , «Цыпленок», «Лисица», «Волк», «Медведь», «Барс», «Рысь», «Шапка» и одной скороговорки «Мышка и Кошка».

В проекте, в разделе «Приложения» также будут представлены раскраски в виде следующих рисунков: маленькой девочки и мальчишки, утки, гусят, ягненка, котенка, щенка, петуха, курицы, сороки, воробья, индюка, коровы, солнца, ослика, цыплёнка, лисы, волка, медведя, барса, рыси, кошки и мышки, шапки. Эти слова, при желании, также могут быть представлены визуальными (наглядными) рисунками.

Все представленные в проекте слова, включая, в том числе «Говорящий Букварь адыгейского языка», стихи и скороговорку исключительно авторские - они принадлежат Альбеку Абазову.

Кроме цветных изображений животных, будут представлены издаваемые ими живые звуки в природе, что усилит эмоциональное восприятие будущих потенциальных пользователей проекта.

Раскраски, в свою очередь, помогут детям, да и другим пользователям развивать кисти рук, что плодотворно скажется на духовно-эстетическом восприятии ими окружающего мира и бережному отношению к природе, закрепят в сознании индивидуальные особенности и повадки животных.

В конце книги приводится «Кабардино - Черкесско –Турецко - Адыгейский Словарь».

Цветные Заставки (Мультимедиа) Айтека Пшигуса. Раскраски отобрал Аслан Иванов.

Пэублэ

Мы ятІонэрэ Интерактивнэ Мультимедийнэ зэреджэнхэ ІэпыІэгъур Іахьищэу зэхэтыщт: тхылъхэр, аудиомедиа (адыгэ хьарыфылъэмрэ адыгэ букварымрэ макъэр акІыгъоу), кІэлэцІыкІумэ афэгъэхьыгъэ усэхэр: «Пшъэшъэжъый» , «Хьамчыхъужъый», «Псычэт», «Къазщыр», «Шъынэ», «Нау» («Чэтыу»), «Хьэщыр» («Хьажъу щыр»), «Атакъэ», «Чэты», «Къандж», «Бзыу» («ПхъэшъхьакІэбзыу»), «Тхьачэт», «Тыгъэедж», «Чэмы», «Щыд курэу» («ЩыдыщІэ»/ «Щыд цІыкІу»), «Чэтжъый», «Баджэ», «Тыгъужъ», «Мышъэ», «Барс» («Чэтыушыумыш»), «Мэзчэтыу» («Мэзкъатыхъу»), «ПаІо» ыкІи зы ІурыІупчъэ акІыгъу «Цыгъомрэ Чэтыумрэ».

Мы интерактивнэ ІэпыІэгъум гуалъхьэ игъус – «Зэмышъогъу гъэкІэрэ-кІэнхэр». Ар сабый цІыкІухэм апай, ежь-ежьрэу сурэт шІыгъэхэр агъэлэжьынэу щыт. Гуалъхьэм мыщ фэдэ сурэтхэр дэтых: пшъэшъэ цІыкІурэ кІэлэ цІыкІурэ, псычэт, къаз, пхъэшъхьакІэбзыу, шъынэ, чэтыу, хьажъу щыр, атакъэ, чэты, къандж, тхьачэт, чэмы, тыгъэ, щыд курэу (щыдыщІэ), чэтжъый, баджэ, тыгъужъ, мышъэ, мэзкъатыхъу, чэтыушыумыш, цыгъорэ чэтыурэ.ЗэкІэ ІэпыІэгъум дэхьэгъэ егъэджэн амалхэр ежь зытхыгъэм (Абазэ Албэч) иунаеу щыт.

Хьайуан сурэтхэм ежь зыщыпсэухэрэ дунаим щагъэІурэ макъэр акІыгъу. Ащ ІэпыІэгъур зыгъэфедэхэрэм гущыІэхэр зэрагъэшІэнымкІэ нахь яшІуагъэ къякІыщт. Сабый цІыкІухэм гъэлэжьыными шІуагъэ хагъотэнкІэ тэгугъэ, сыда пІомэ аІэпэ цІыкІухэм ямоторикэ нахь хигъэхъощт, тыкъэзыуцухьэрэ дунаим идэхагъэ нахь зыхашІэщт, узэрэфэсакъын фаер нахь къагурыІощт, макъэмрэ хьайуанымрэ зэфахьмэ яшэн-нэшанэхэр нахь ашІэщт. ІэпыІэгъум ыкІэм «Къэбэртае-щэрджэс- тырку-адыгэ гущыІалъэ» къыщэтэты.Адыгэ псалъэхэр тыркубзэкІэ зэзыдзэкІагъэхэр Хьэтхьэлэ Талатрэ Нэгуэр Озлемрэщ.

«Пэублэр» адыгабзэкІэ зэздзэкІыгъэр Дюздже университетым адыгабзэмрэ литературэмрэ якафедрэ идоцентэу Долэ Рузан.

АДЫГАБЗЭ
МАКЪ ГЪЭІУКІ

https: // ru.wikipedia.org / wiki
AdygheA.ogg
Автор: Adamsa123

Перевод слов с адыгейского на русский - доцента АГУ
Ахметовой Джульеты

А а **ачъэ -** козел**, апч -** стекло

Б б **баджэ -** лиса**, бэ -** много

Г г **гыны́ -** порох**, чъыгы -** дерево

Гу гу **гу -** сердце**, гущыI -** слово

Гъ гъ **гъатхэ -** весна**, гъэмаф -** лето

Гъу гъу **гъунэ́гъу -** сосед**, гъунджэ -** зеркало

Д д **дыджы́ -** горький**, дахэ -** красивый

Дж дж **джан -** рубашка, платье, **лъэмыдж -** мост

Дз дз **дзыо -** мешок**, дзын -** бросать, бросить

Дзу дзу **хьандзу -** скирд**, хьандзуачI -** остаток скирда**, чIэ** означает **-** дно. Вариант **дзуагъэ -** запружен**, - о, - а**

Е е **ешэн - 1)**удить рыбу**, 2)**охотиться**, еплъы́н -** смотреть

Ё ё **ёлк**

Ж ж **жэ -** рот**, жакIэ -** борода

Жъ жъ **жъы - старый, жъажъэ - медленный**

Жъу жъу **жъун - таять, жъуагъо - звезда**

Жь жь **жьыбгъэ - ветер, жьау - тень**

З з **занкIэ - прямой, зандэ - крутой**

И и **ихьан - зайти, икIыпI -выход**

Й й **йод, бай -** богатый

К к **кнопк, ручк**

Ку ку **кушъэ -** люлька**, ку -** подвода

Къ къ къалэ - город**, къэкIон -** прийти

Къу къу къухьэ - судно, пароход**, къушъхьэ -** гора

КI кI кIымаф - зима**, кIыхьэ -** длинный **(кI, шкIэ -** телка, теленок**)**

КIу кIу кIун - пройти**, кIуакIэ -** походка

Л л **лы -** мясо**, кIалэ -** парень

Лъ лъ лъэбэкъу - шаг**, лъащэ -** хромой

ЛI лI лIы -мужчина**, лIыгъэ -** мужество

М м мэзы́ - лес**, мэлы -** овца

Н н нэ - глаз**, ны -** мать

О о мощ, коны - турлучная постройка, предназначенная для хранения зерновых культур. **(О**

- воздушное пространство**, осы -** снег**, ощхы -** дождь**)**

П п пэ -нос**, сапэ -** пыль

ПI пI пIэ - кровать**, пIэшъхьагъ -** изголовье кровати

ПIу пIу пIун - воспитать**, пIур -** воспитанник

Р р рикIэн - влить**, риIон -** сказать

С с сэ - нож**, сэшхо -** сабля

Т т тэтэ́жъ - дедушка**, тэ -** мы

ТI тI тIы - баран**, ятIэ -** глина

ТIу тIу тIурыс - пожилой**, тIурытIу -** по два

У у ушхун - расправить**, убэн - 1)**плохо отзывается**, 2)** толочь

Ф ф фыжьы́ - белый**, фэен -** хотеть

Х х хы - 1)шесть**, 2)** море**, хас -** съезд

Хъ хъ хъыен - двигаться**, пхъын -** сеять

Хъу хъу хъун - моль**, хъурай –** круглый

Хь хь хьэ собака**, хьаку -** печь

Ц ц цагэ - ребро**, цы - 1)**волос; **2)**шерсть

Цу цу цуакъэ - обувь, **цу** - вол

ЦI цI цIынэ - мокрый, **цIыфы** - человек

Ч ч чэфы -веселый, **чэты** - курица

ЧI чI чIыпIэ - место, **чIыфэ** - долг

Чъ чъ чъыгай - дуб, **чъыIэ** - холодно

Ш ш шы - лошадь, **шыблэ** - гром

Шъ шъ пшъашъэ - девушка, **шъабэ** - мягкий

Шъу шъу шъугъуалэ - завистливый, **шъукъакIу** - приходите

ШI шI шIын - делать, **шIэны́гъ** - знание

ШIу шIу шIуцIэ - черный, **шIуфэс** - приветствие

Щ щ щагу - двор, **щатэ** - сметана

Ы ы ыкIи - и, з**ы** - один

Э э этаж, **нэнэжъ** - бабушка

Ю ю Юсыф, Юныс

Я я яй - им принадлежит, **ябгэ** - злой

І І Іэ - рука

Іу Іу ІукІэн - встретить, **Іусын** - расположиться (у), **Іудан** – нитка

ШъукъэдаIу!
Шъукъеплъ!
КъэшъуIожь!
(КъыкIэшъуIотыкIыжь!)
ЗэжъугъашIэ!

Пшъэшъэжъый*

- Пшъэшъэжъыер къэущыгъа?
Къэущыгъ.
- Пшъэшъэжъыер къэтэджыгъа?
Къэтэджыгъ.
- Пшъэшъэжъыем зитхъакIыгъа?
ЗитхъакIыгъ.
- Пшъэшъэжъыем зифапагъа?
Зифапагъ.
- Пшъэшъэжъыер дзадз* ешъуагъа?
Дзадз ешъуагъ.
- Пшъэшъэжъыер къикIыгъа?
КъикIыгъ.
- Пшъэшъэжъыер къэгушIуагъа?
КъэгушIуагъ.
-Тыгъэ бзыйхэр къытепсагъа?
Къытепсагъ.
- Пшъэшъэжъыери къепсыгъа?
Пшъэшъэжъыери къепсыгъ.

* хьабзжъый (къеIо Къайсэрдэс Ары (Билалыкъуэ) Алъпаслъэн)
***дзадз-быдз*

Хьамчыхъужъыйы

- Хьамчыхъужъыйы къэущыгъа?
Къэущыгъ.
- Хьамчыхъужъыйы къэтэджыгъа?
Къэтэджыгъ.
- Хьамчыхъужъым зитхьакIыгъа?
ЗитхьакIыгъ.
- Хьамчыхъужъым зифапагъа?
Зифапагъ.
- Хьамчыхъужъыйы дзадз ешъуагъа?
Дзадз ешъуагъ.
- Хьамчыхъужъыйы къикIыгъа?
КъикIыгъ.
- Хьамчыхъужъыйы къэгушIуагъа?
КъэгушIуагъ.
-Тыгъэ бзыйхэр къытепсагъа?
Къытепсагъ.
- Хьамчыхъужъыери къепсыгъа?
Хьамчыхъужъыери къепсыгъ.

Псычэт

«Уакъ! – Уакъ!» Дудакъ!
«Уакъ! – Уакъ!» – зыIорэр псычэт.
«Уакъ! – Уакъ! – Уакъ! Уакъ! – Уакъ! – Уакъ!»
Псы шынакъ*, псы шынакъ.

**шынакъ-лэгъэ куу (Iэгубжъ)*

Къаз щыр

«Къаз – Къаз!, Къаз – Къаз!, «Къаз – Къаз!, Къаз!»
Уц къистхъынэу сыкъэсыгъ.

Шъынэ

«МаI – МаI!, МаI – МаI!, МаI – МаI!, МаI!»
Сэ сышъын, сэ сымаI.

Нау (Чэтыу)

«Нау – Нау!, Нау – Нау!, Нау – Нау!, Нау!»

СэмэлакІэ шъубыяу!

Хьэщыр (Хьажъу щыр)

«Хьэу – Хьэу!, Хьэу – Хьэу!, Хьэу – Хьэу!, «Хьэу!»
Нэф къэшъыфэ шъусхъумагъ.

Атакъэ

«IyIyIyy – IyIyy – IyIyyIyy!»

ЗэкIэми жьэу шъукъэтэдж!

Чэт (ы)

«Къа – Къа!, Къа – Къа!, Къа – Къа!, Къа!»
Сэ кIэнкIэ къэскIэцIыгъ.

Къандж

«КІакІэ – КІакІэ! КІакІэ – КІа!»
Къанджыр кІакІэу къэбыбыгъ.
«КІакІэ – КІакІэ! КІакІэ – КІа!»
Сэ сыкъандж сыкІэкІыхь.
«КІакІэ – КІакІэ! КІакІэ – КІа!»
Сэ сыкъандж сыбзэгухь.

Бзыу (ПхъэшъхьакIэбзыу)

«Бзыу – Бзыу!», «Бзыу – Бзыу!», «Бзыу – Бзыу!»,
«Бзыу!»
ЗэкIэми зэу шъукъежъыу.
Пшъэшъэжъыем орэд къеIо,
Мардж, зэпстэуми къыдашъуIу.

Бзыу (ПхъэшъхьакIэбзыу)

«Бзыу – Бзыу!», «Бзыу – Бзыу!», «Бзыу – Бзыу!»,
«Бзыу!»
ЗэкIэм зэу шъукъежъыу.
Хьамчыхъужъыем орэд къеIо,
СышъолъэIу, зэпстэуми къыдашъуIу.

Тхьачэт

Спэ шъабэу тетIатIэ сытхьачэт ,
Гурагущ гущ хэлъэшъу.

Тыгъэедж

Тыгъэ – Тыгъэ! Къепс – Къепс!
Лэпс дагъэ уезгъэшъон.
Хьэри къори огъэгъу.
Пшъэшъэжъые закъор сфэгъэгъу.

Тыгъэедж

Тыгъэ - Тыгъэ! Къепс - Къепс!
Лэпс дагъэ уезгъэшъон.
Хьэри къори огъэгъу.
Хьамчыхъужъый закъор сфэгъэгъу.

Чэм (ы)

«Бу – Бу!, Бу – Бу!, Бу – Бу!, Бу!»
Сэ щэ бэу къышъуфэсхьыгъ.

Щыд курэу («ЩыдыщIэ/**Щыд цIыкIу)**

«ИIэ – ИIэ! , ИIэ – ИIэ! , ИIэ – ИIэ!»
«ИIэ!», – сIозэ сэ сэкIыи.
«ИIэ!», псынкIэу шъукъычIэкI!
ШъукъычIэкIи кум шъукъитIысхь.
Кум шъукъитIысхьи къэтэжъугъэчъыхь.
«ИIэ – ИIэ! , ИIэ – ИIэ! , ИIэ – ИIэ!»
Пстэуми – пстэуми къэтэжъугъэчъыхь .

Чэтжьый

«Щып – Щып!, Щып – Щып!, Щып – Щып!, Щып!»
(«Цып – Цып!, Цып – Цып!, Цып – Цып!, Цып!»)
Фыгу сэшып, фыгу сэшып, фыгу сэшып.

Баджэ

Мары*- мары, мары Баджэр!
Тичэтэщ къесагъ.
Къесагъэу къешагъ.
Атэкъэпщэу**зызыгъэпщырэр
Хьэр къежьагъэу ашIудехы.

*хьонэ – хьонэ, хьонэ (къеIо Къайсэрдэс Ары (Билалыкъуэ) Алъаслъэн)

**пщым япщ чэтыпщокъо (къеIо Къайсэрдэс, усакIуэ Еутых Турхьэн)

Тыгъужь

«Къып – Къып – Къып – Къып – Къып – Къып – Къып!»
«КъытI – КъытI – КъытI – КъытI – КъытI – КъытI – КъытI!»
Сымэзыхьэ, сытыгъужь.
«Къып – Къып – Къып – Къып – Къып – Къып – Къып!»
«КъытI – КъытI – КъытI – КъытI – КъытI – КъытI – КъытI!»
Зыми зий къысимыт
«Къып – Къып – Къып – Къып – Къып – Къып – Къып!»
«КъытI – КъытI – КъытI – КъытI – КъытI – КъытI – КъытI!»
Лал* къысэшъут, лы къысэшъут.
«Къып – Къып – Къып – Къып – Къып – Къып – Къып!»
«КъытI – КъытI – КъытI – КъытI – КъытI – КъытI – КъытI!»
Фэигъу бзаджэ, сикъин.
«Къып – Къып – Къып – Къып – Къып – Къып – Къып!»

«КъытI – КъытI – КъытI – КъытI – КъытI – КъытI – КъытI!»
Сцэ сэлъы, цэлыр сэтIы.
«Къып – Къып – Къып – Къып – Къып – Къып – Къып!»
«КъытI – КъытI – КъытI – КъытI – КъытI – КъытI – КъытI!»
Инэу инэу лал къысэшъут.
«Къып – Къып – Къып!»
«КъытI – КъытI – КъытI!»
Лал къысэшъутмэ сытхъэжын
Сытхъэжьынышъ сежьэжьын.

*Лал-лы

Мышъэ

Сэ сымышъэ сылъэбыц,
Сылъэбыцэ емынэжь.

Барс

Сэ сыбарс*, сыбарысщ
Барс губгъошхом** сырибын.

*барс-*хьашыумыш; чэтыушыумыш*
**Барс губгъ (*Нарт эпос)*

Мэз чэтыу

ШъэбэрыкIоу
Наужь ыкъоу
Наужь ыкъоу
Мэз чэтыум
ЫтхьакIумэ егъэтIыи.

Цыгъомрэ Чэтыумрэ

Цыгъом зы гъу
Чэтыум зы цыгъу.

ПаIо

Хьабыр* шъхьабэ
Шъхьабэр** хьабэ.
Хьабэм паIор паIу
Шъхьабэм паIор пахы.

*хьабэ, - шъхьэ.
**шъхьабэ - шъхьэ.

Kabardey / Çerkes - Türkçe - Adıge sözlüğü
Къэбэртае - Щэрджэсыбзэ - Тыркубзэ - Адыгабзэ
псалъалъ

Абы	*: o, ona*	*ащ*
адакъэ	*: horoz*	*атакъэ*
адэ	*: baba*	*ты*
адакъэпщ	*: baş horoz*	*атэкъэпщ*
адыгэбзэ	*: adıge dili, çerkesce*	*адыгабз*
анэ	*: anne, ana*	*ны*
ар	*: o*	*ар*
бажэ	*: tilki*	*баджэ*
барс (барыс)	*: pars, leopard*	*хьашыумыш; чэтыушыумыш*
Барс губгъуэ	*:Pars bozkırı*	*Барс губгъ*
бащэ	*: fazla*	*башэ*
бэ	*: çok*	*бэ*
бэяун	*: susmak*	*быяун*
бзаджэ	*: kurnaz*	*бзаджэ*
бзу	*: kuş*	*бзу; пхъэшъхьакIэбзыу*
бынжэ	*: göbek*	*ныбыдж*
вагъуэ	*: yıldız*	*жъуагъо*
гын	*: barut, zehir*	*Iэзэгъу уц, гыны*
гуащIафIэ	*: güçlü, kuvvetli*	*кIочIэшIу*
гуэгуш	*: hindi*	*тхьачэт*
гукIэ	*: ezbere*	*кукIэ*
гулъащIэ	*: kalbi, içten*	*гулъапс*
гулъытэ	*: dikkat, farkına varmak*	*гулъыт*
гурагуш	*: araba aksı*	*гурагущ*
гуфIэн	*: sevinmek*	*гушIон*

гушэ (гум и плIэ шэрхъхэмрэ и кIэ шэрхъхэмрэ зэпызыщIэ къурыкъу): aks, dingil (aracın ön ve arka tekerleklerini birbirine bağlayan aks)

гуш (э) хэлъэф	*: dingil pimi*	*кушъэ*
гущапIэ	*: beşik yatağı*	*кушъэIапI*
гъащIэ	*: ömür*	*гъашIэ*
гъэдуун	*: kulak kabartmak*	*гъэдуун (гъэчанын)*
гъэжанын	*: keskinleştirmek*	*гъэчанын*
гъэзэщIэн	*: yapmak, yerine getirmek*	*гъэцэкIэн*
гъуэ	*: in, yuva*	*гъу, бы*
гъуджэ	*: ayna*	*гъунджэ*
дамэпкъ	*: omuz, kanat*	*тэмэпкъ*
дэплъейн	*: yukarı bakmak*	*дэплъыен*
дей (деж)	*: ceviz ağacı (yanında, yakınında)*	*ыдэжь*
ди	*: bizim*	*тэтый (**ти**)*
дуней	*: dünya*	*дунай*
дыгъужь (мэзыхъэ)	*: kurt (orman köpeği)*	*тыгъужъ*
дыгъэ	*: güneş*	*тыгъэ*

дыщэ : altın дышъэ
джанэ : gömlek джанэ
джэд : tavuk чэт
джэдэщ : kümes чэтэщ
джэджьей : civciv чэтыжъый
джэду : kedi чэтыу
джэдыкIэ : yumurta кIэнкIэ
дзадз ефэн (быдз ефэн) : emmek, (meme emmek) дзадз ешъон (быдз ешъон)
дзэ : diş, ordu цэ
дзэл : diş eti цэл
дзыгъуэ : fare цыгъо
егъэфэн : içirmek егъэшъон
ежьэжын : yola çıkmak, yeniden başlamak ежьэжьын
ежьу : şarkıya eşlik жъыу
ежьуун : şarkıya eşlik etmek жъыун
емыхъэкIын : götürmemek емыхъэкIын
ерыщ : inatçı, azimli ерыш
еуэсэн : alışmak, heveslenmek еусэн
ещхъын : benzemek ехьщыр
ёлкэ : noel ağacı ёлк
жагъуэ : tatsız, üzücü шъхьакIо, гукъау
жан : zeki, keskin чан
жэм : inek чэм
жеин : uyumak чъыен
жыг : ağaç чъыг
жылэ : tohum, halk, köy чылэ,чылапхъэ
жылэгъу (къуажэгъу) : köylü (köydeş) чылэгъу (къоджэгъу):
жыIэн : söylemek къэIон
жьэ : ağız жэ
жьэгу : ocak джэныкъу
жьыуэ : erkenden жьэу
закъуэ : tek, yalnız закъо
зэрыджэ : girabolu зэрыдж
зежэн : koşmak зечъэн
зекIуэн : yürümek зекIон
зыгъэпщын : şişinmek, çalımlanmak зыгъэпшын
зыкIэлъыгъэпIэщIэн : ardından acele ettirmek зэкIэлъыгъэкIон
зымыщIын : davranmamak зымышIын
зыри : hiç biri зи
зытхъэщIын : yıkanmak зытхъакIын
зыуэ : o kadar, o derece зэу
зыхуэпэн : giyinmek зыфэпэн

ислъэмей : *İslemey (folklor ekibi)* *ислъамый*
итIысхьэн : *içine binmek* *итIысхьэн*
иIэ : *haydi* *некIо, еу*
йоджэ : *okuyor* *еджэ*
куэд : *çok* *бэ*
куэщI : *kucak* *кокI*
кIакIэн : *cıvıldamak(?)* *къанджыр мэкIакIэ*
кIиин : *bağırmak* *кIыин*
кIуэн : *gitmek* *кIон*
къалэн : *görev, sorumluluk* *пшъэрылъ*
къанжэ : *karga* *къандж*
къэжыхъын : *koşturmak* *къэчъыхъан*
къэкIэщIын : *yumurtlamak* *къэкIэщIын*
къэушын : *uyanmak* *къэущын*
къэущыхъын : *dolaşmak, dolaşıp durmak* *къызэлъычъыхъан*
къелъэн : *atlamak* *къелъэн (къепкIэн)*
къиин : *kaprisli, şımarık* *гурмыкъ*
къилыдыкIын (лыдын): ışımak (parlamak) *къилыдыкIын лыдын*
къичын : *çekmek, çıkarmak* *къичын*
къом : *çok* *хъэй (бэ)*
къыдэлыдыкIын (лыдын): bir yerden ışımak, parlamak *лыдын*
къыщIэкIын : *dışarı çıkmak* *къыкIэкIын*
къуажэ : *Köy* *къуаджэ*
къуапэ : *kenar, uç* *къуапэ*
къуэ : *oğul* *къо*
къухьэпIэ : *batı* *къохьапIэ*
кхъыIэ : *lütfen* *моу*
кхъуэ : *domuz* *къо*
кхъужь : *armut* *къужъы*
лэныстэ : *makas* *лэныст*
лей : *haksızlık* *лые*
лъагъун : *görmek, sevmek* *лъэгъун*
лъакъуэ : *ayak* *лъакъо*
лъэбыцэ : *tüylü ayak* *лъэбыц*
мафIэ : *taş* *машIо*
мэжэлIэн : *acıkmak* *мэлэкIэн*
мэзджэду : *yaban kedisi vaşak* *мэзчэтыу; мэзкъатыхъу*
мес : *işte* *мары*
мыщэ : *ayı* *мышъэ*
напэ : *yüz* *нэгу*
нэху : *aydınlık* *нэф*
нэхъ : *daha*

нахъ палъэ(пэлъытэ): gibi, benzeri пэлъытэн
псэху : dinlenme гупсэф
псо : bütün, tüm, yaşa зэкIэ
псори : hepsi зэкIэри / пстори
псынщIагъэ : çabukluk, hız, псынкIагъэ
псынщIэу : çabuk, hemen псынкIэу
пхуэдэ : senin gibi фэд
пыIэ : şapka паIо
пыIуэн : takmak, geçirmek пыIун
пIейтейн : endişe etmek гумэкIын
ракетэ : roket ракет
сабиибзэ : çocuk dili сабыйбз
си : benim си; сэсый
тхъэкIумэ : kulak тхъакIум
тхъэмадэ : büyük, başkan тхъэматэ
уэр : coşkun, şiddetli, gür ор
уэрэд : şarkı орэд
удз : ot уц
узэщIын : yöneltmek, düzeltmek фэузэнкIын
фащэ : milli kıyafet, forma шъуашэ
фо : bal шъоу
фIыдэхын : çıkarmak, bahçe veya kapalı bir yerden bir şey alıp götürmek шIудэхын
ф1ыц1э : siyah шъуцIэ
хэщIапIэ : barınacak, sığınacak yer, yurt хъэкIапI
хуэгъэдэн :benzetmek фэгъэдэн
хуэмей :isteksiz фэмый
хуэщIын :birine bir şey yaptmak фэшIын
хугу : darı фыгу
худэплъейн : biri, bir şey için yukarı bakmak фыдэплъыен
хуеин : istemek фэен
хужь : beyaz фыжь
хъэпшыр : köpek yavrusu хъэжъущыр; хъэщыр»; хъажъу щыр
хъыджэбз : kız пшъашъэ
хъумпIэдзэд : karınca къамзэгу
цыджанэ : yün kazak цыджан
цIыв : böcek цIыжъу
чын : topaç чын
шу : atlı шыу
шыд кIылу (шыдыщIэ):sıpa щыд курэу (щыды цIыкIу)
шыр : yavru щыр
щабэ : yumuşak шъабэ

щабэрыкIуэ	*: yumuşak yürüyen*	*шъэбэрыкIу*
щэн (щэныфIагъэ)	*: huy (iyi huyluluk)*	*шэн*
щхъуэжь	*: gri, boz (eski kurt)*	*шъхъуэжъ*
щыгу	*: tepe, zirve*	*шыгу*
щымыIэн	*: olmama, bulunmama*	*щымыIэн*
щын	*: kırkmak, ölçmek, çürümek*	*упхъон*
щынэ	*: kuzu*	*шъынэ*
шIакIуэ	*: yamçı*	*кIако*
щIалэгъуэ	*: gençlik*	*кIэлэгъу*
щIэныгъэ	*: bilgi, eğitim*	*шIэныгъэ*
щIын	*: yapmak*	*шIын*
щIыналъэ	*: yer, bölge, yurt*	*чIыналъ*

ы-ы-ыр! (хьэр зэрыIуагъэщт макъ): hoşt (köpeği uzaklaştırma nidası)

ы-ы-ыр!

я	*: onların*	*яй*
яжьэ	*: kül*	*яжьэ*
яслъэ (пIурэщ)	*: kreş*	*яслъ*
IэфI	*: tatlı*	*IэшIу*
Iыхьэ	*: pay*	*Iахь*
Iуащхьэ	*: dağ, tepe*	*Iуашъхь*
Iуащхьэмахуэ	*: Oşhamafe, Elbrus*	*Iуашъхьэмаф*
Iуэху	*: iş*	*Iоф*
Iумахуэ	*: başarılı, talihli*	*Iумаф*

Гуалъхьэ
Зэмышъогъу гъэкIэрэкIэныр
(шъо зэфэшъхьафхэмкIэ бгъэлэн**)**

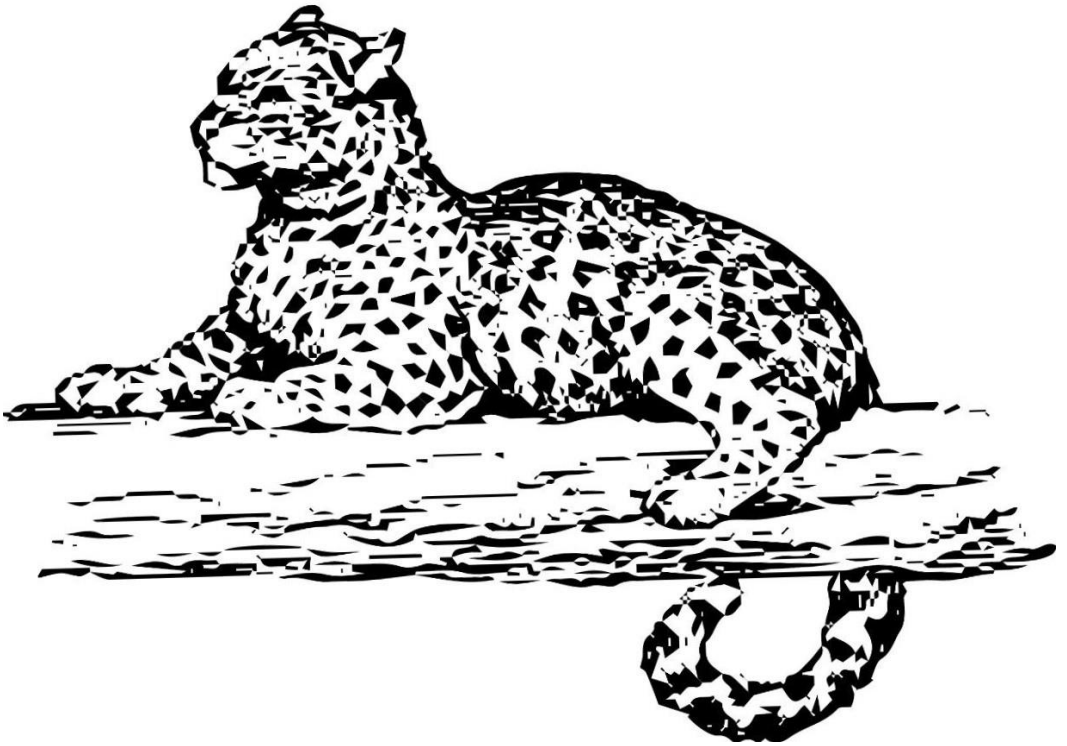

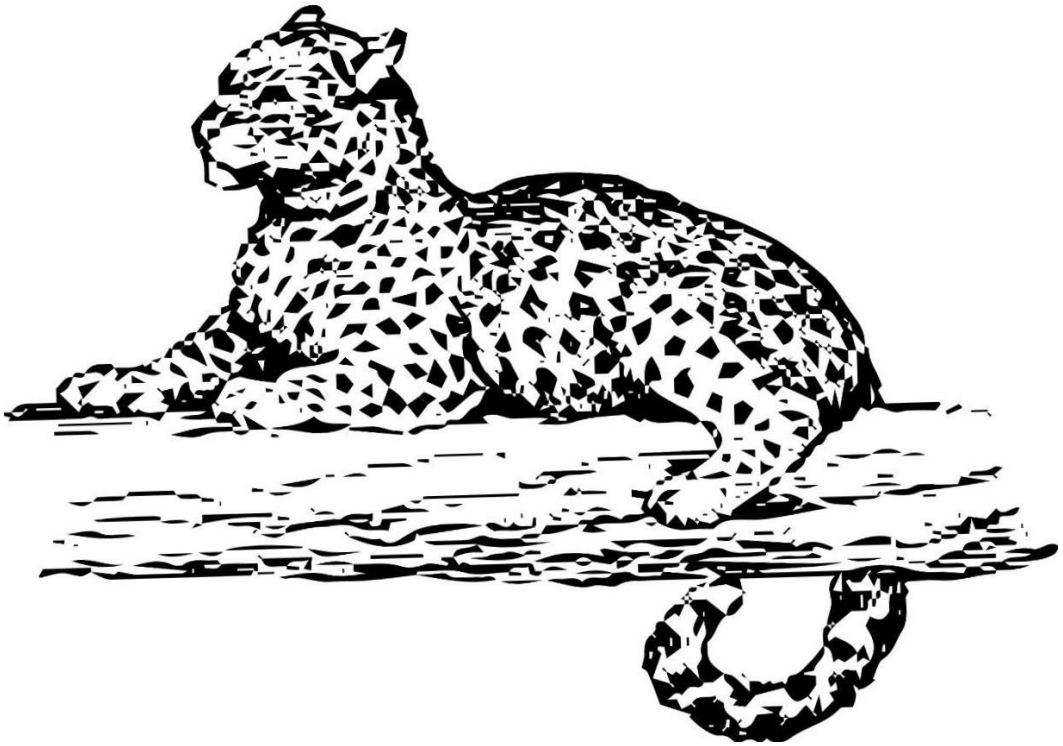

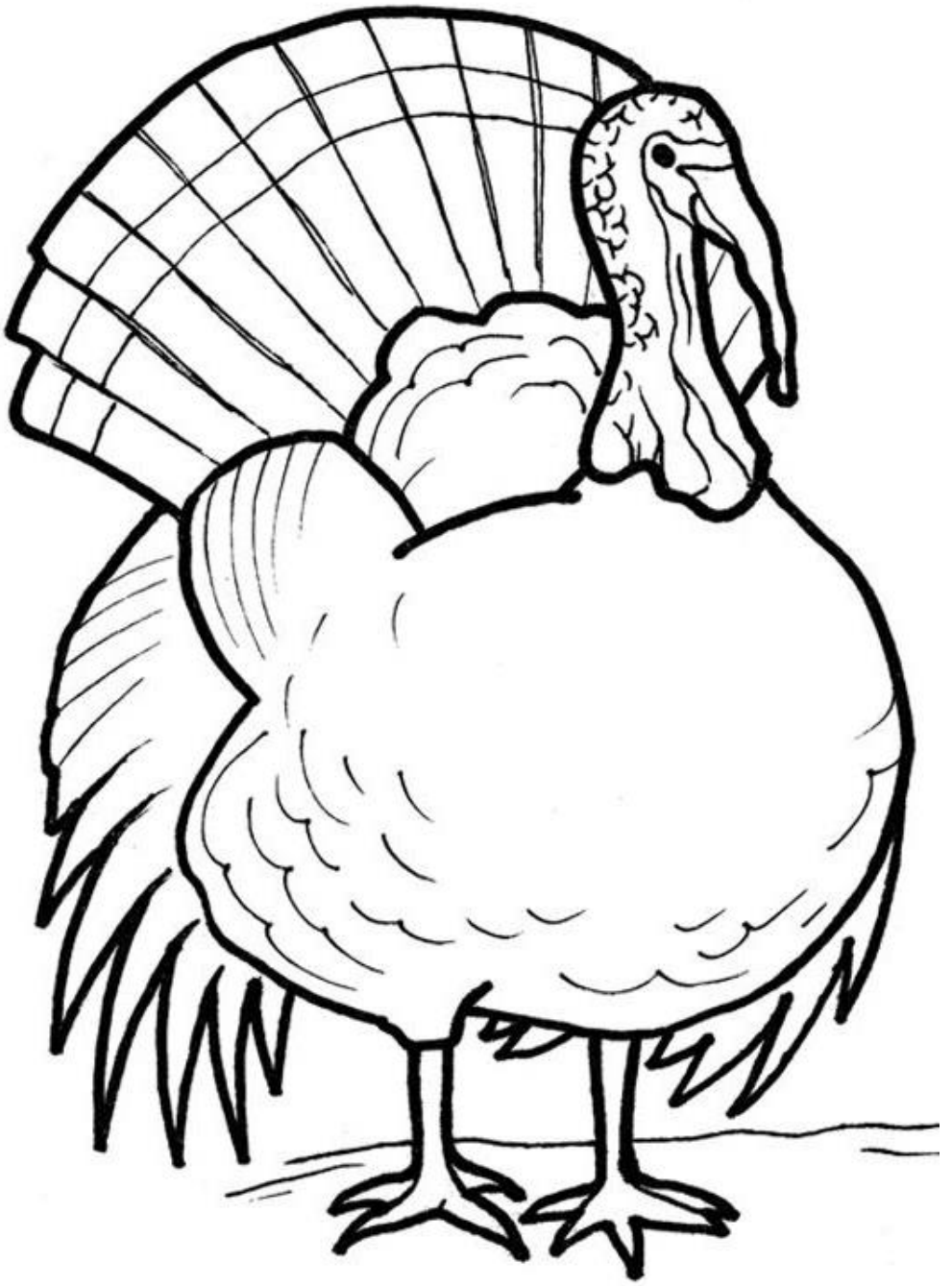

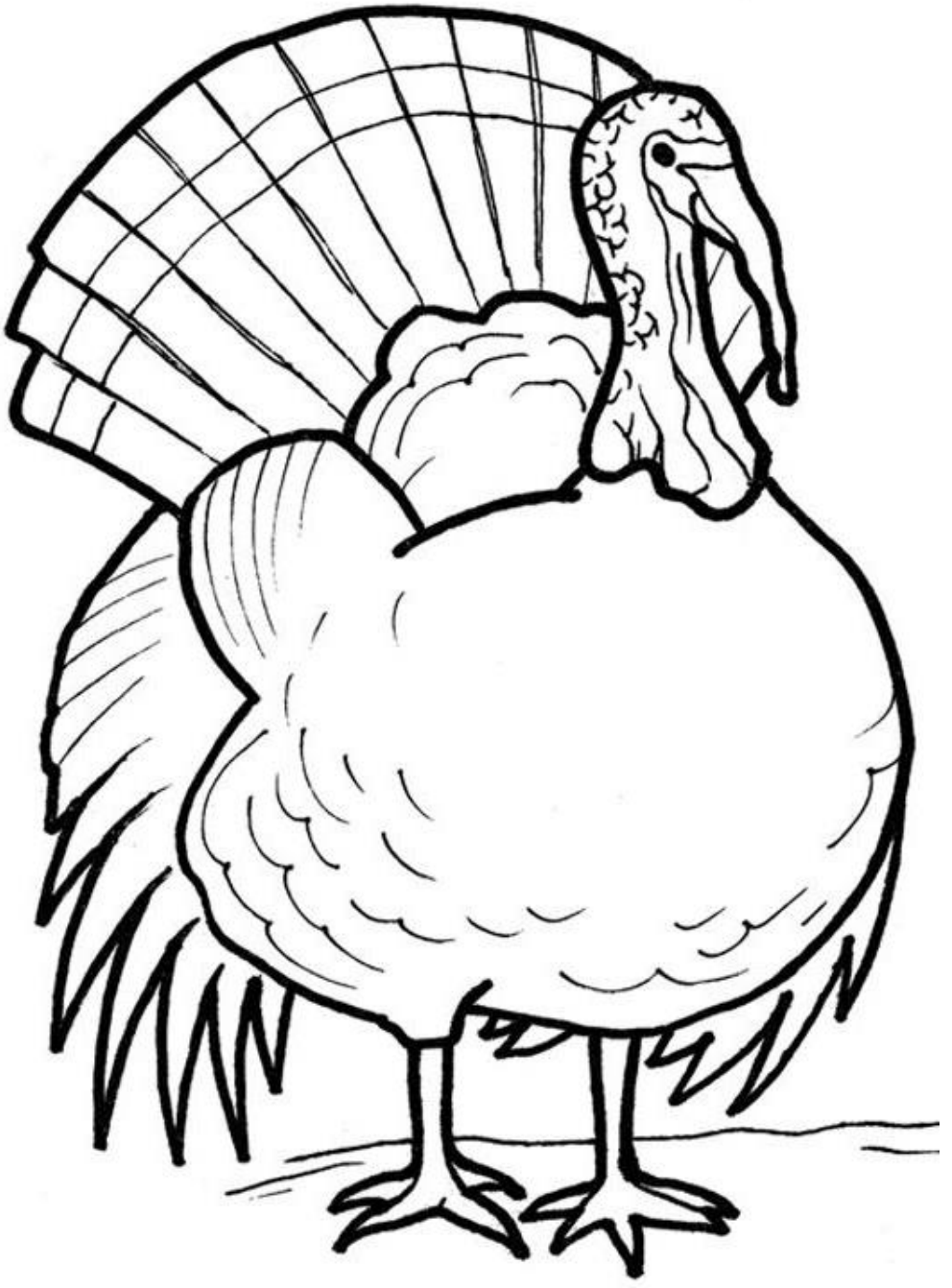

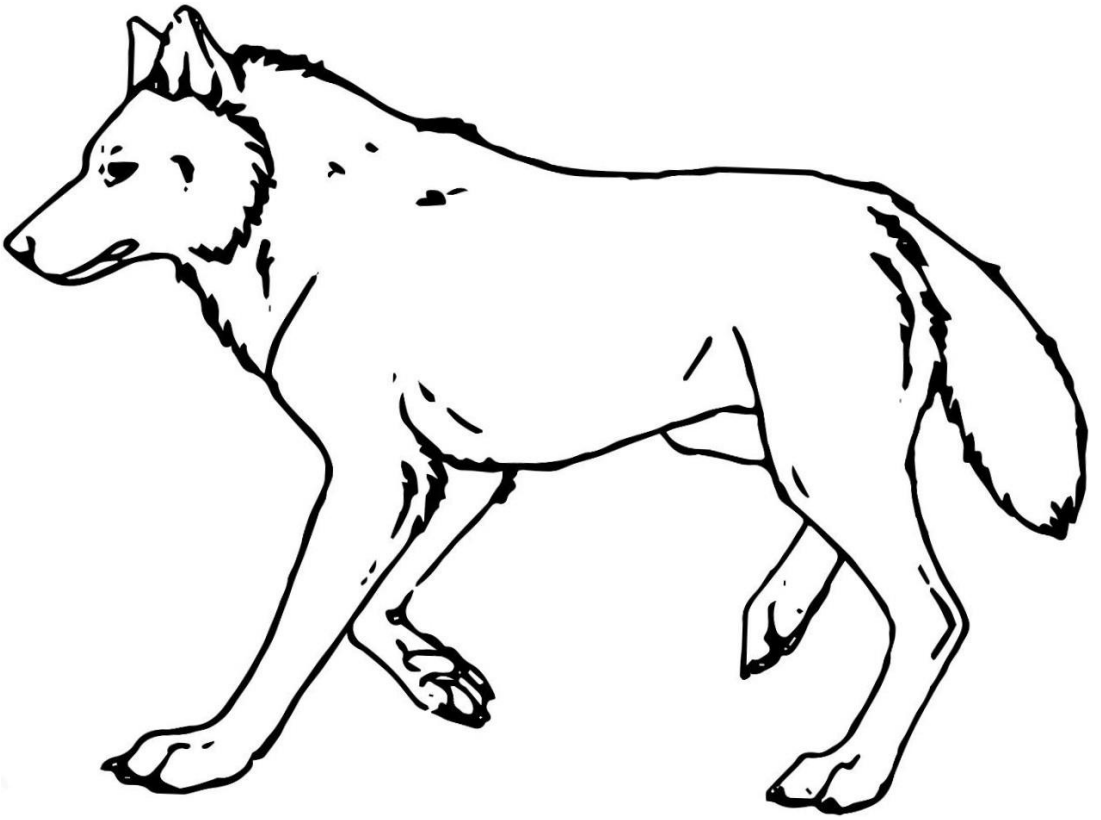

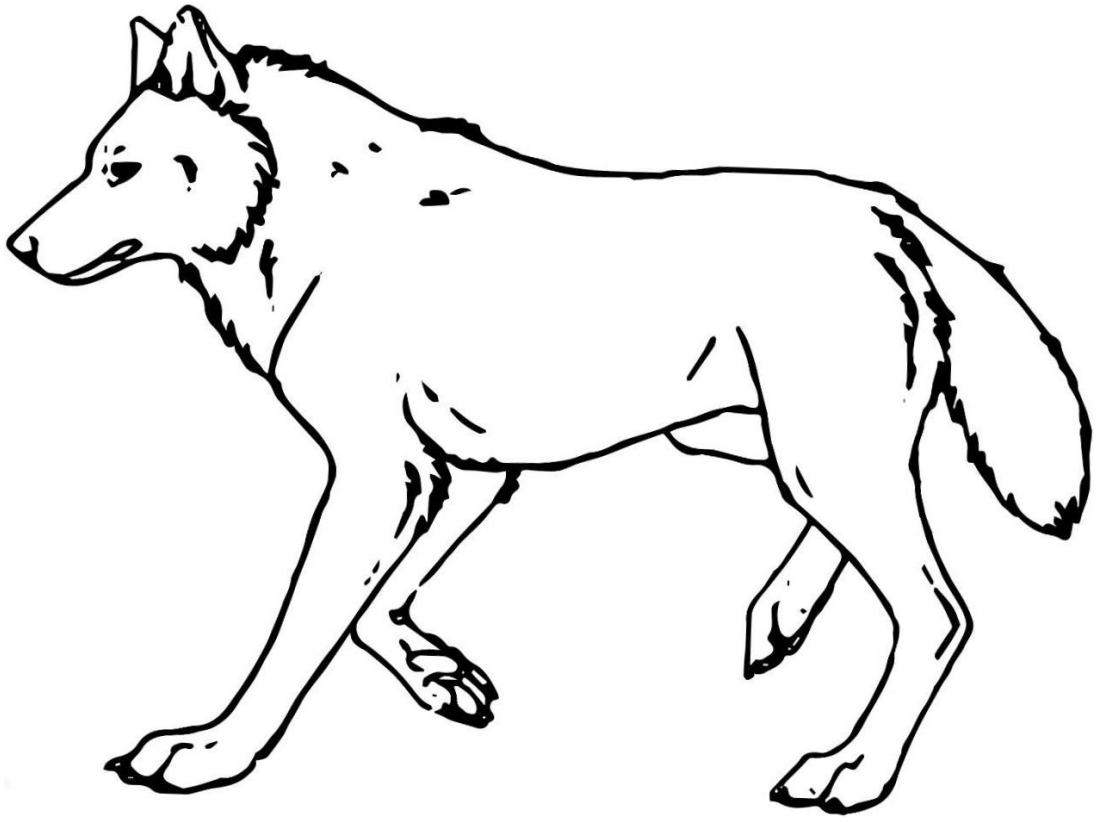

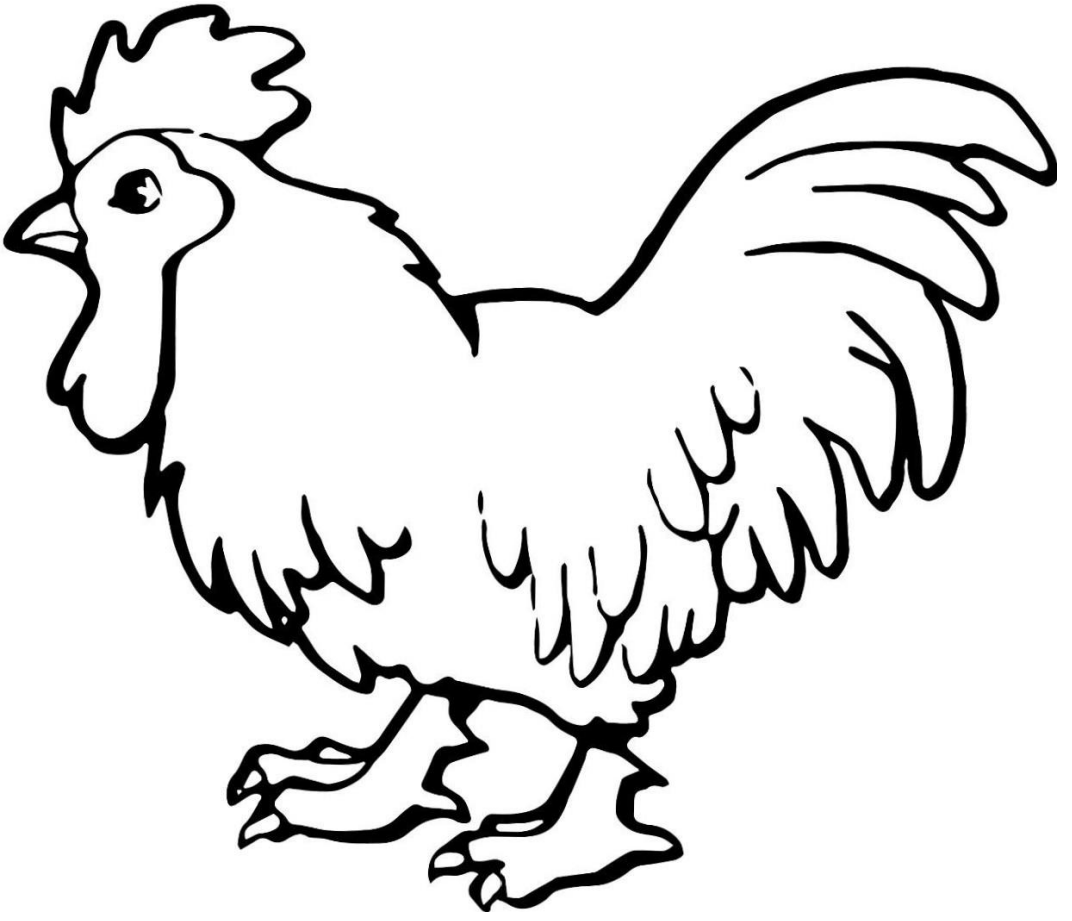

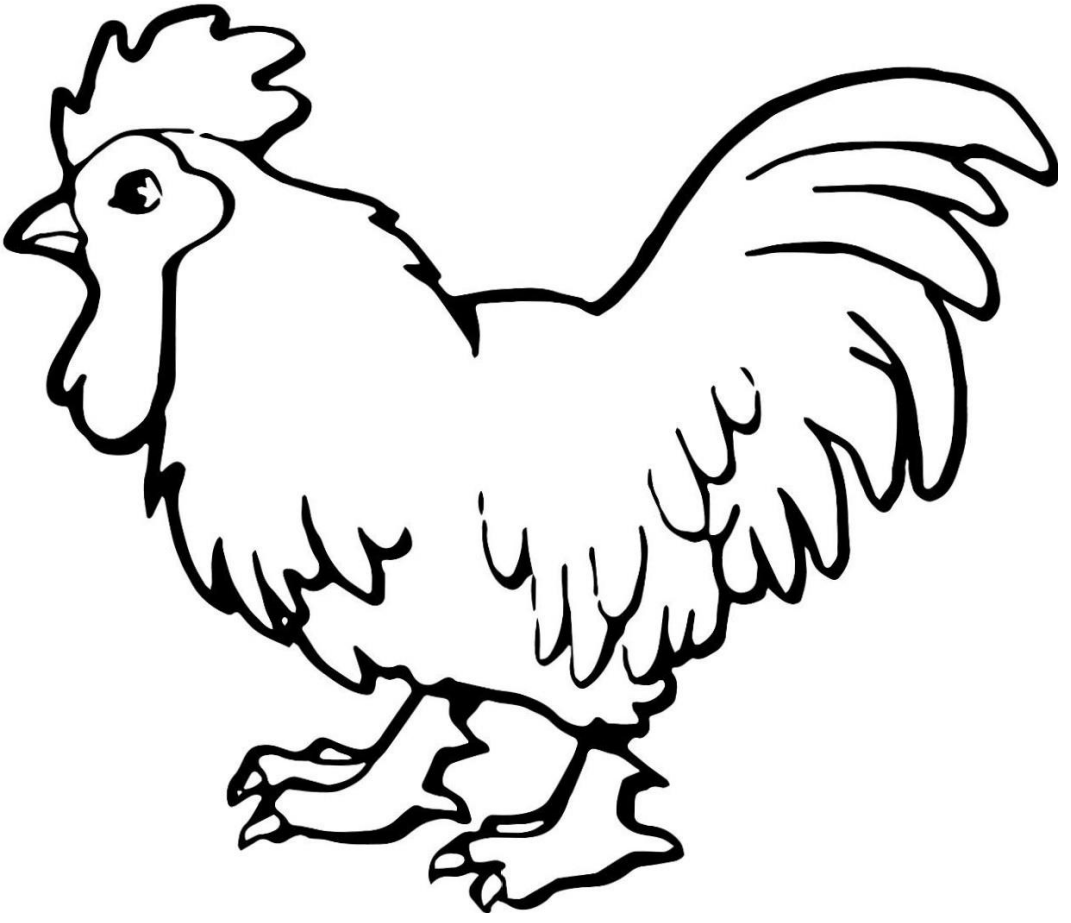

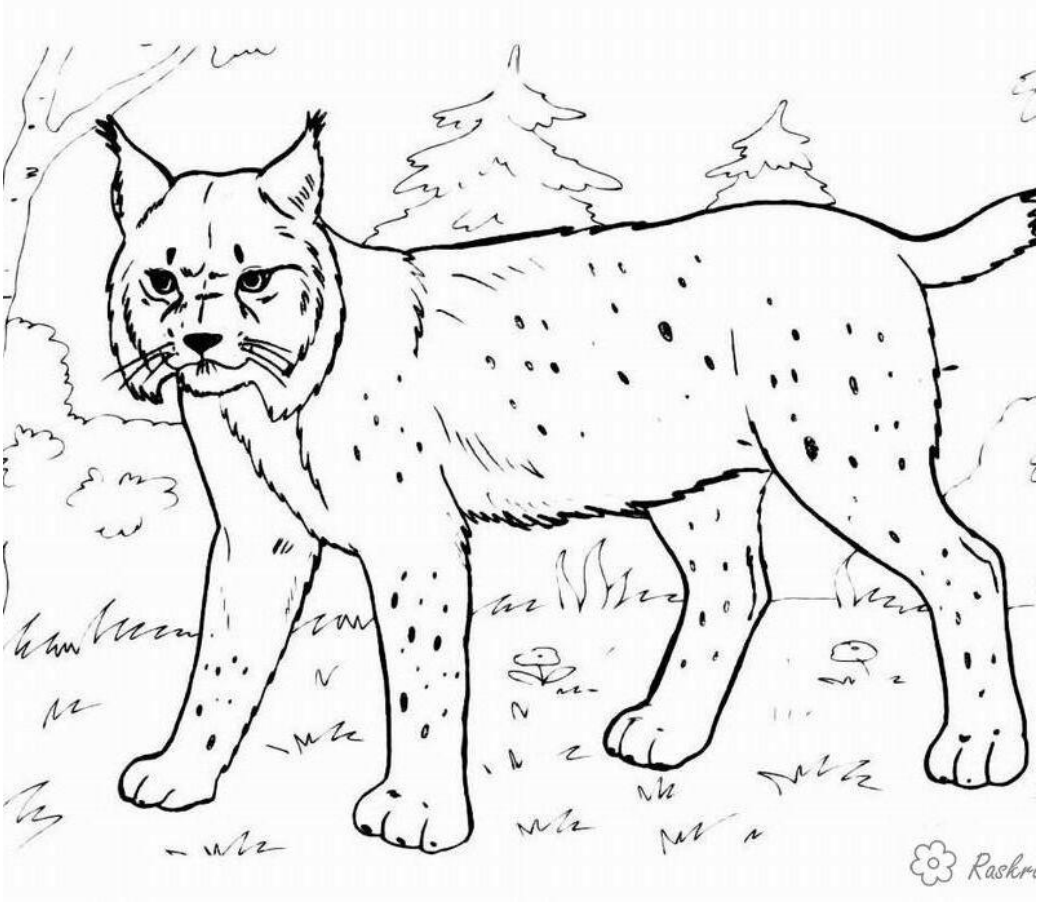

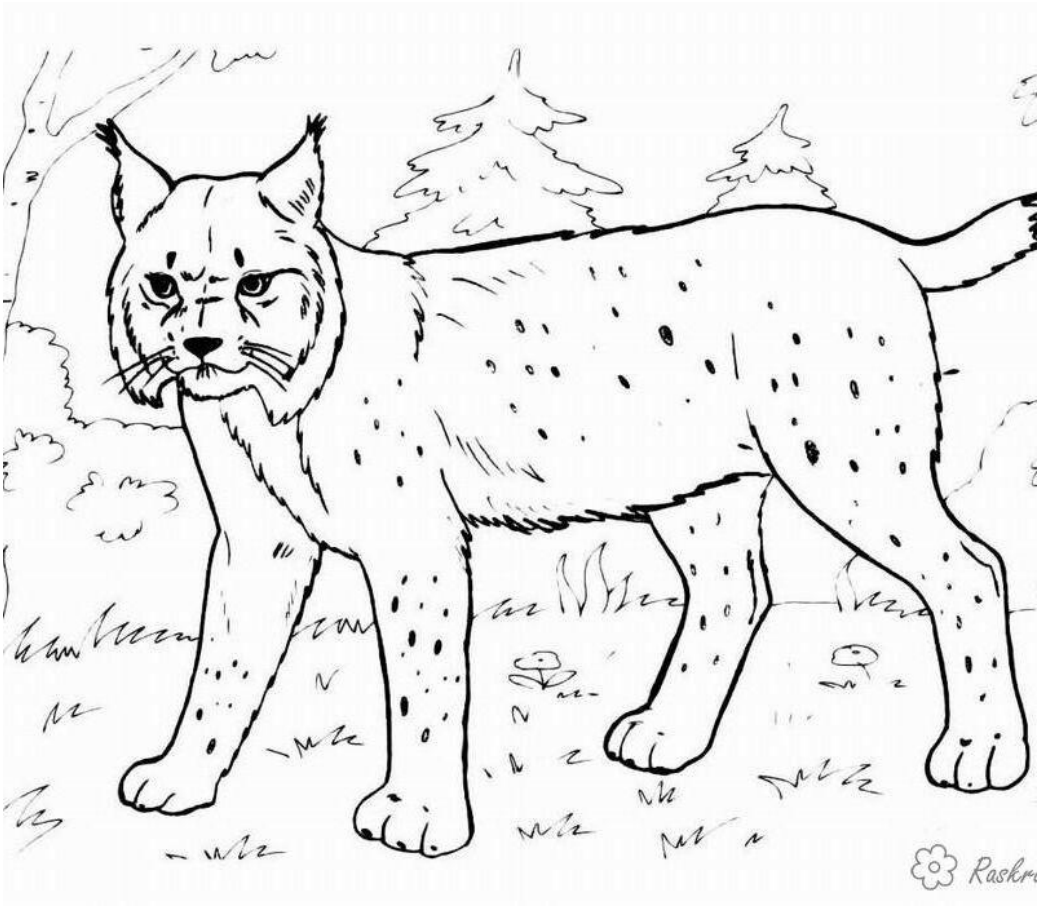

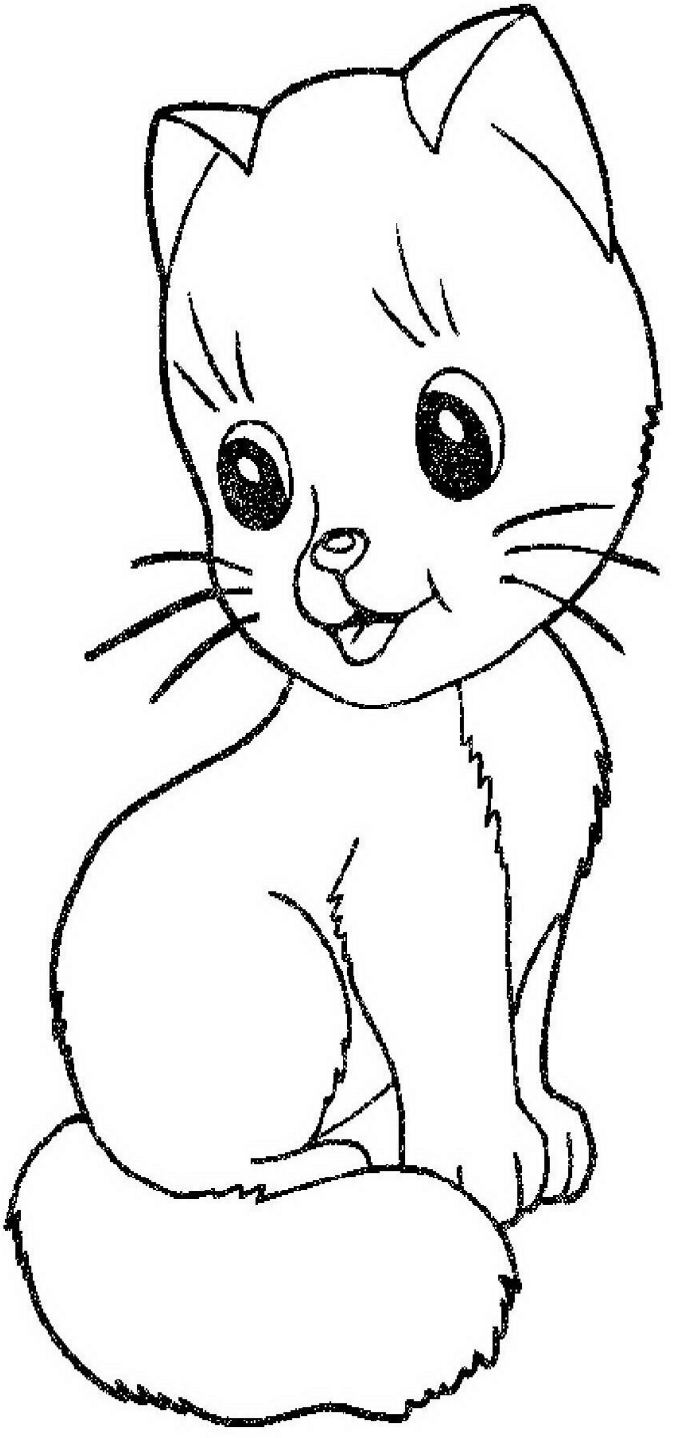

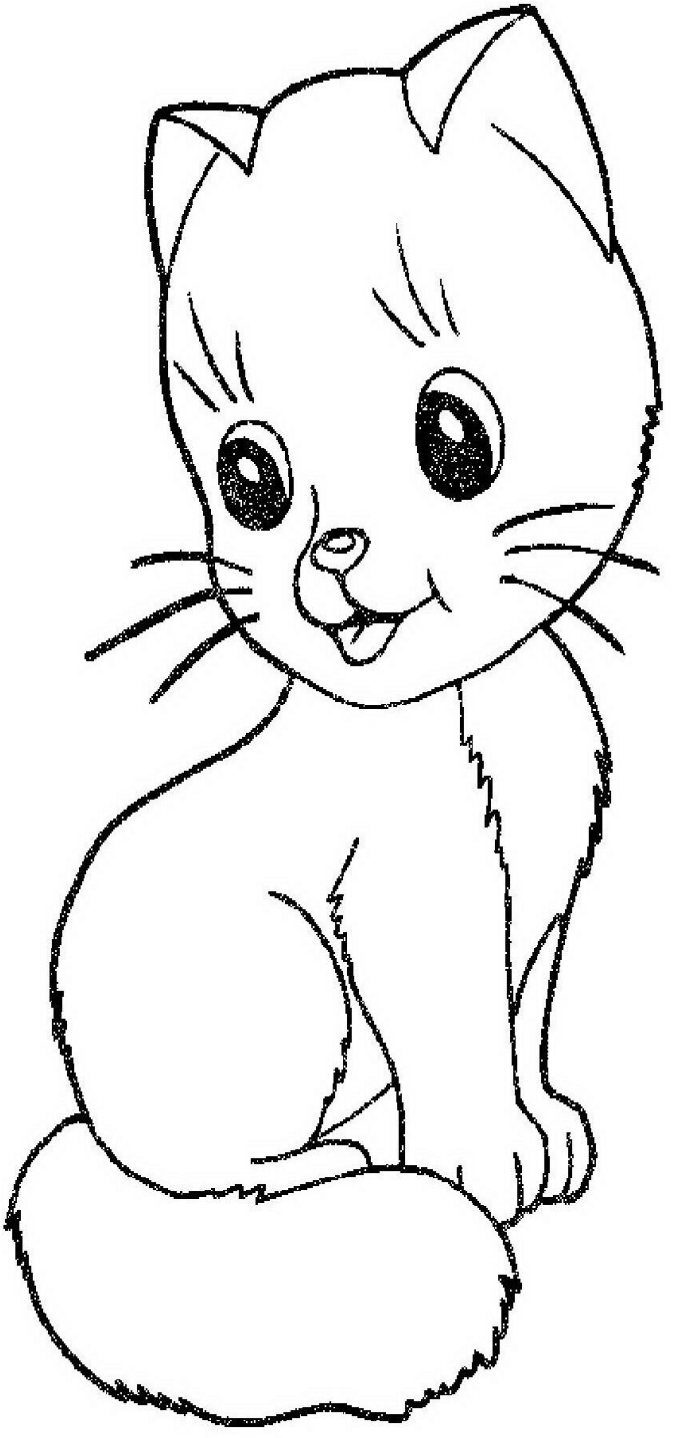

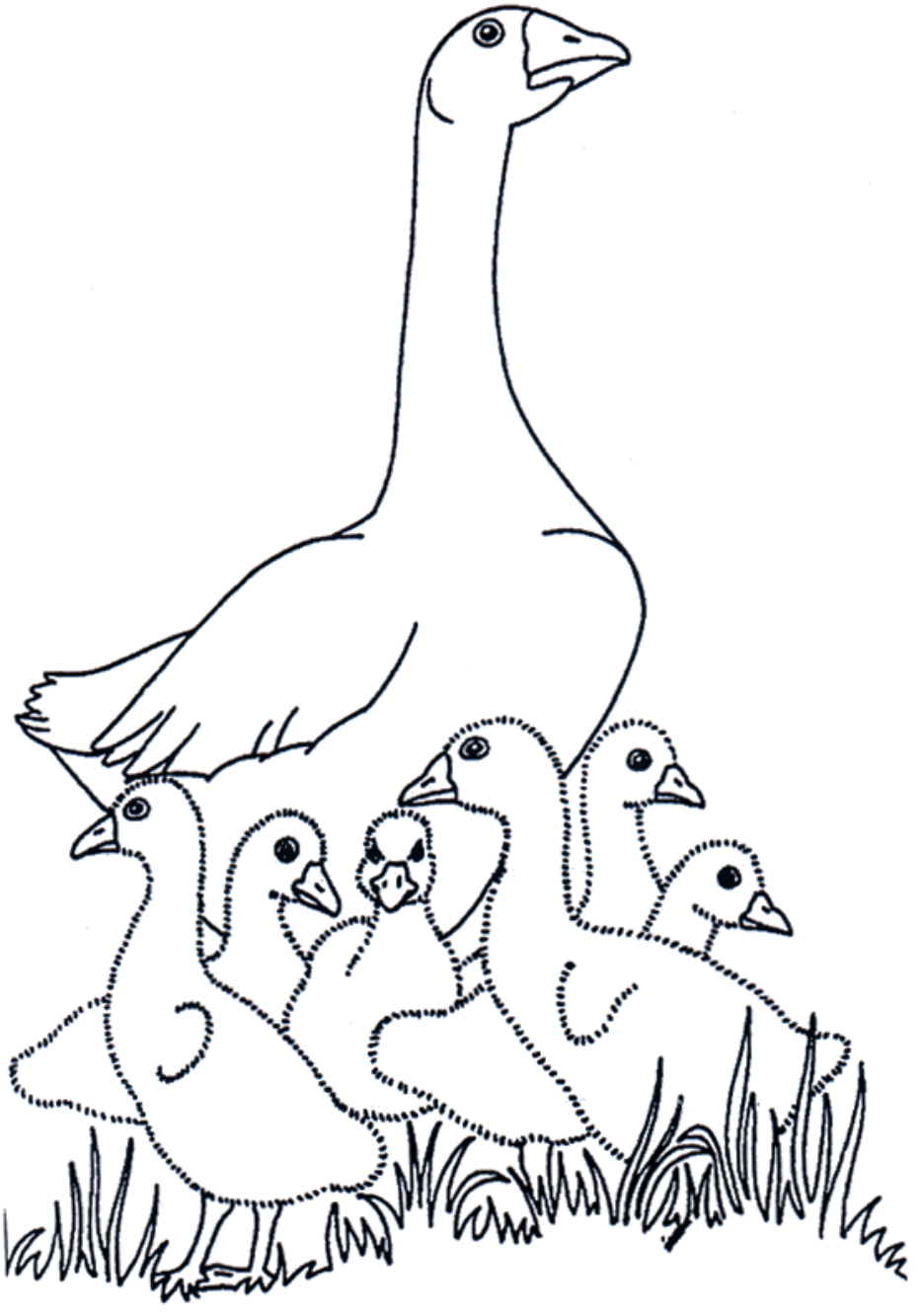

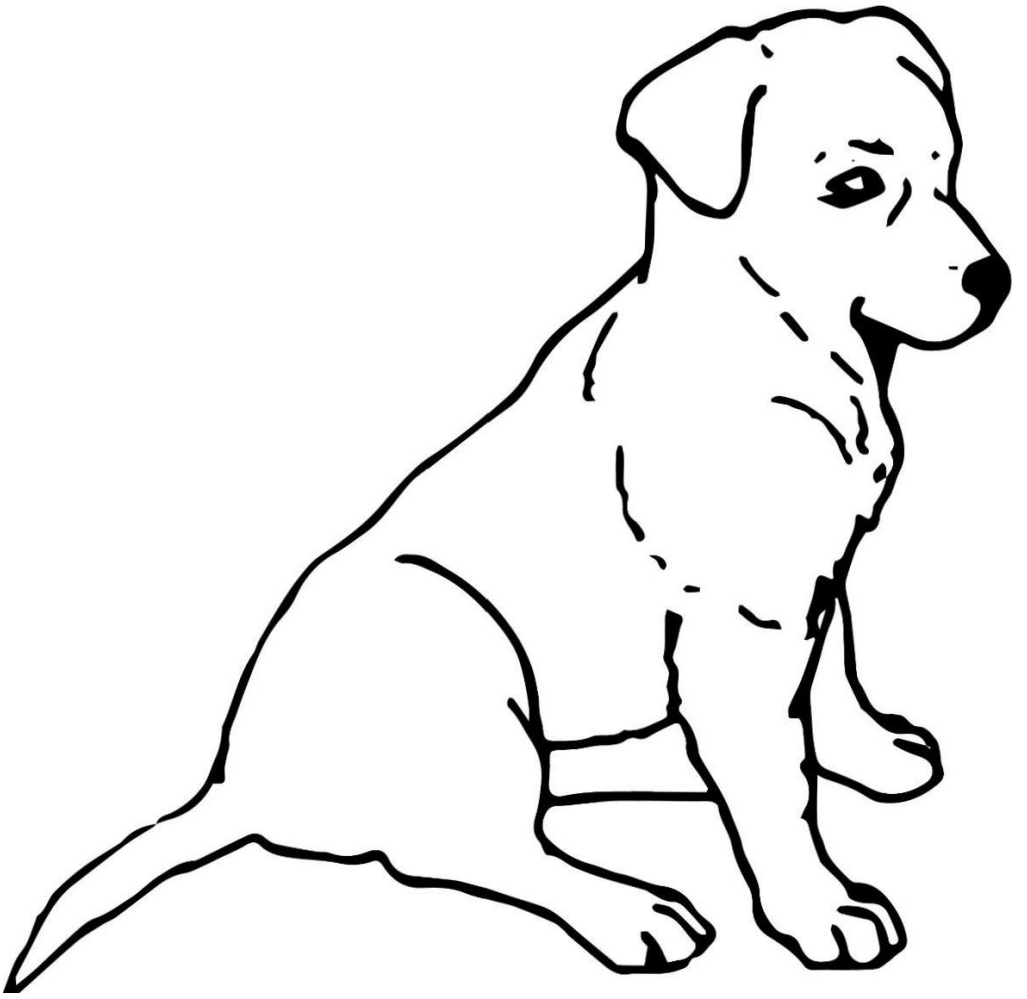

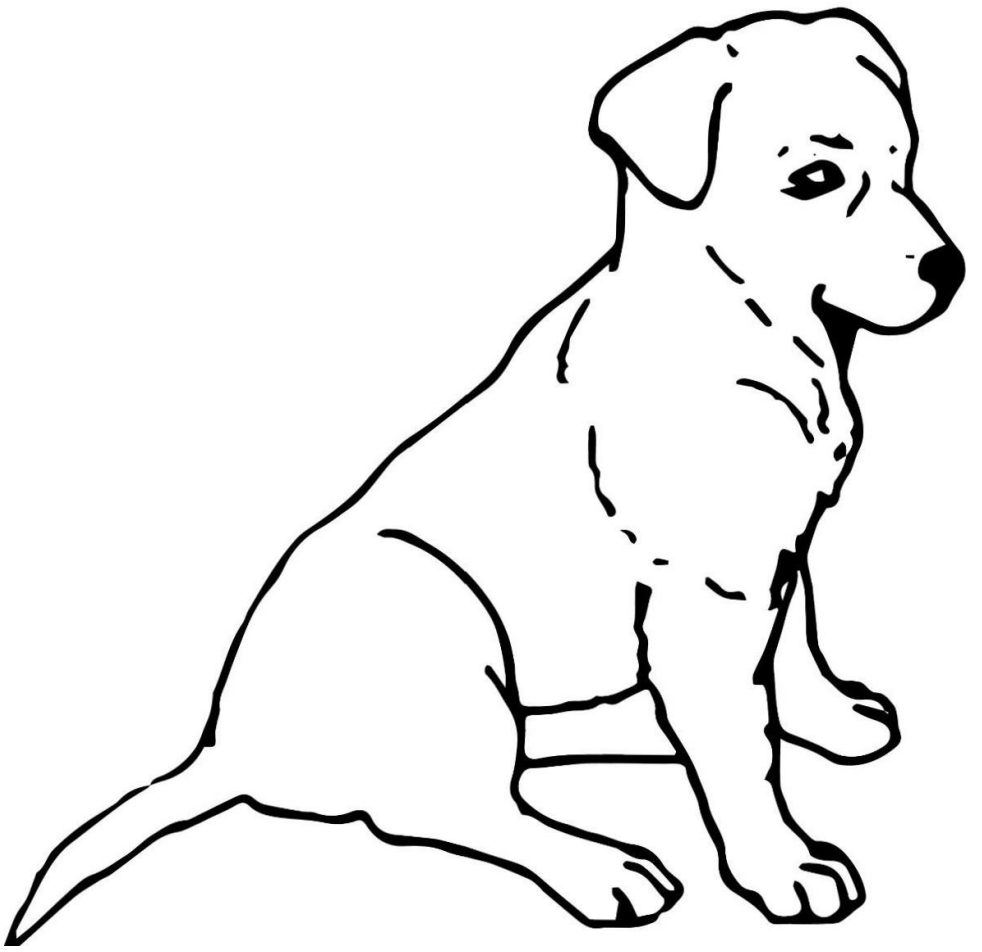

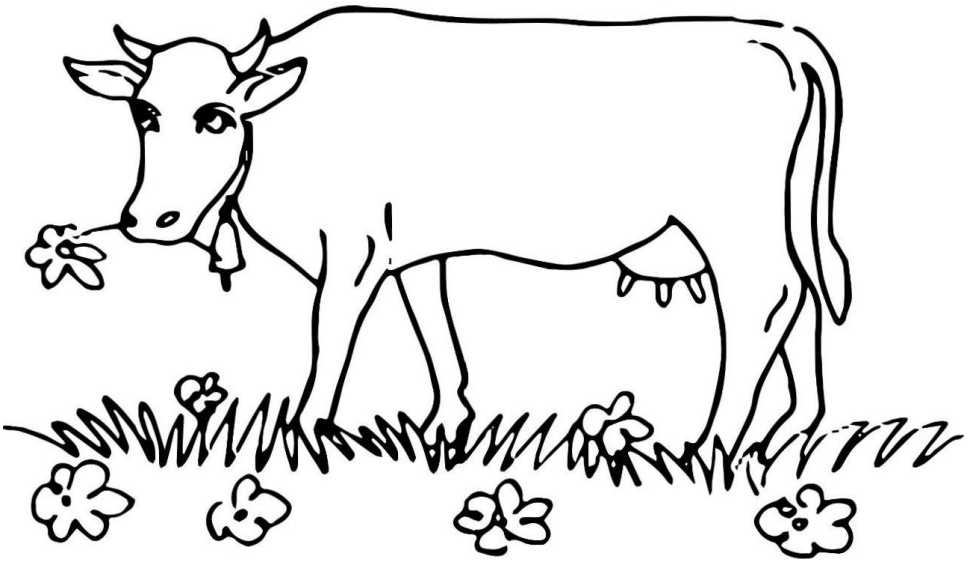

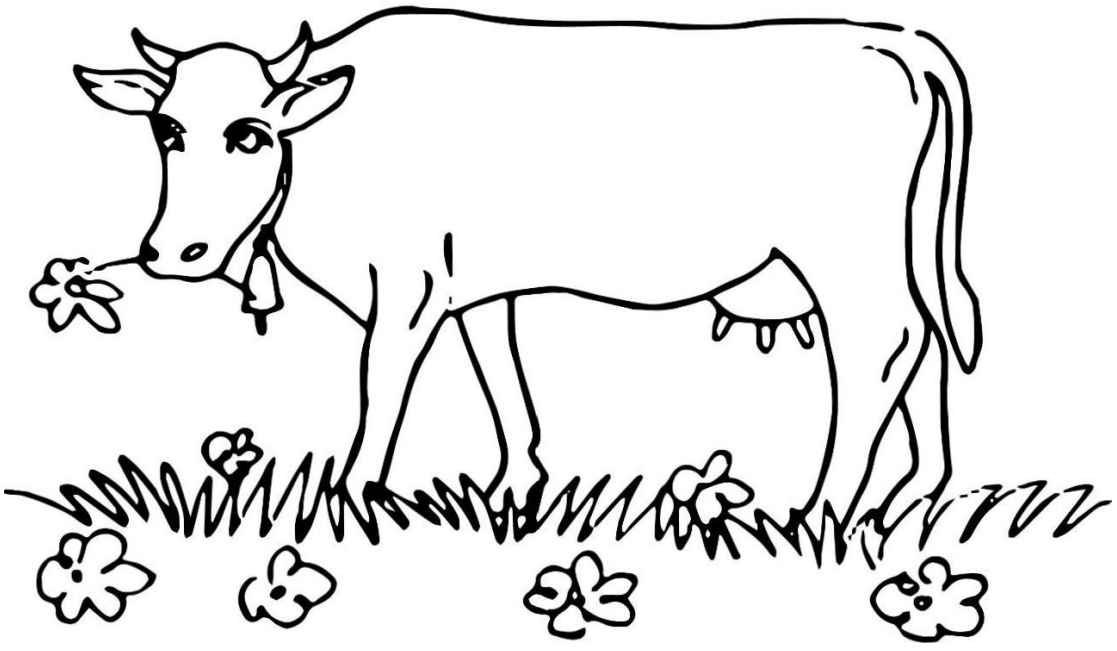

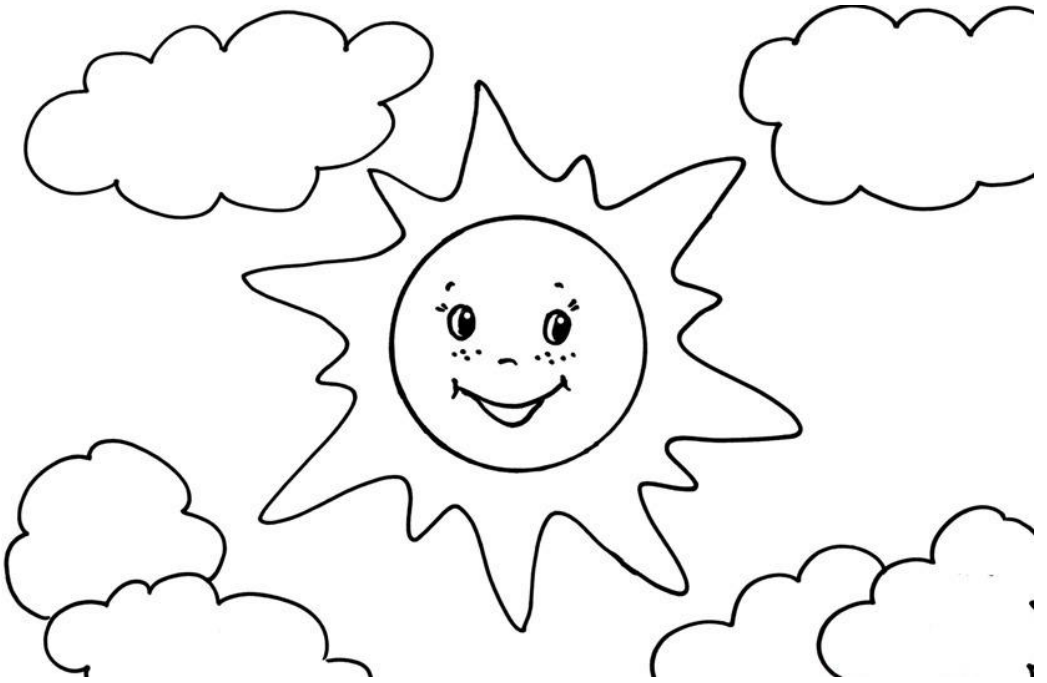

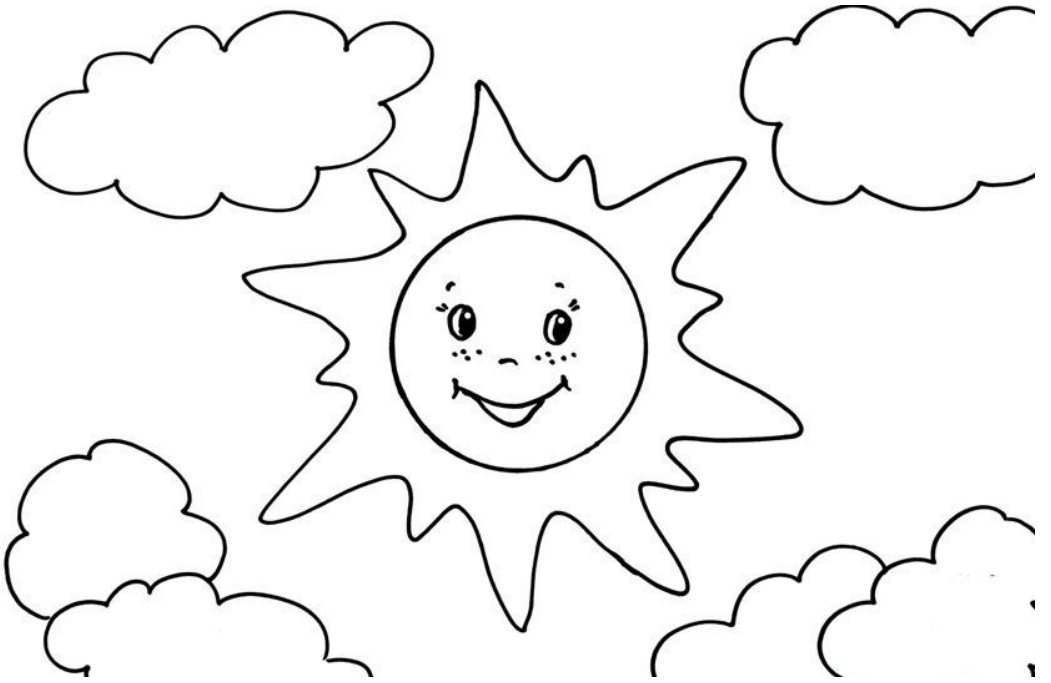

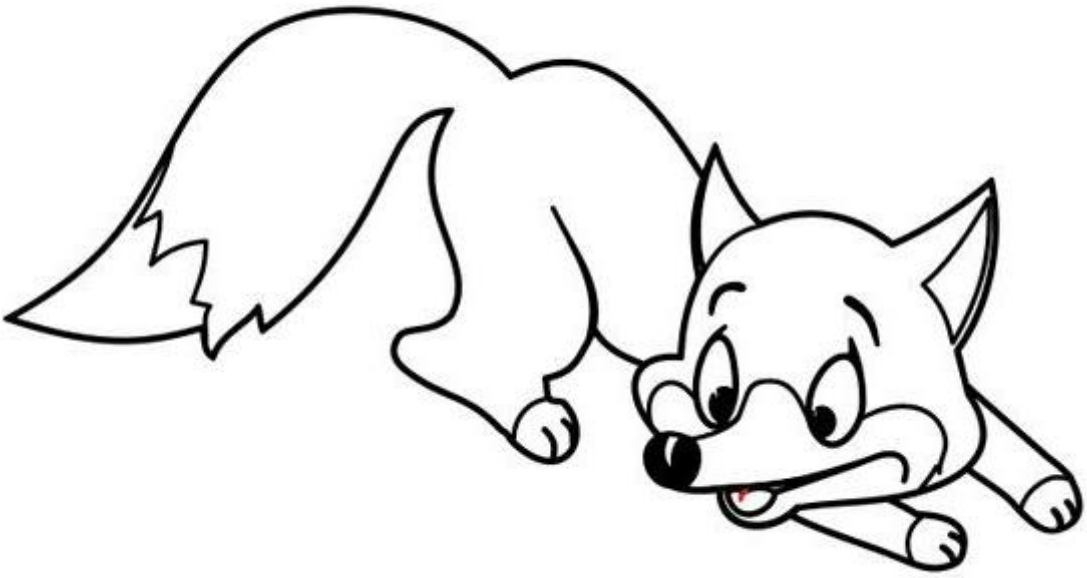

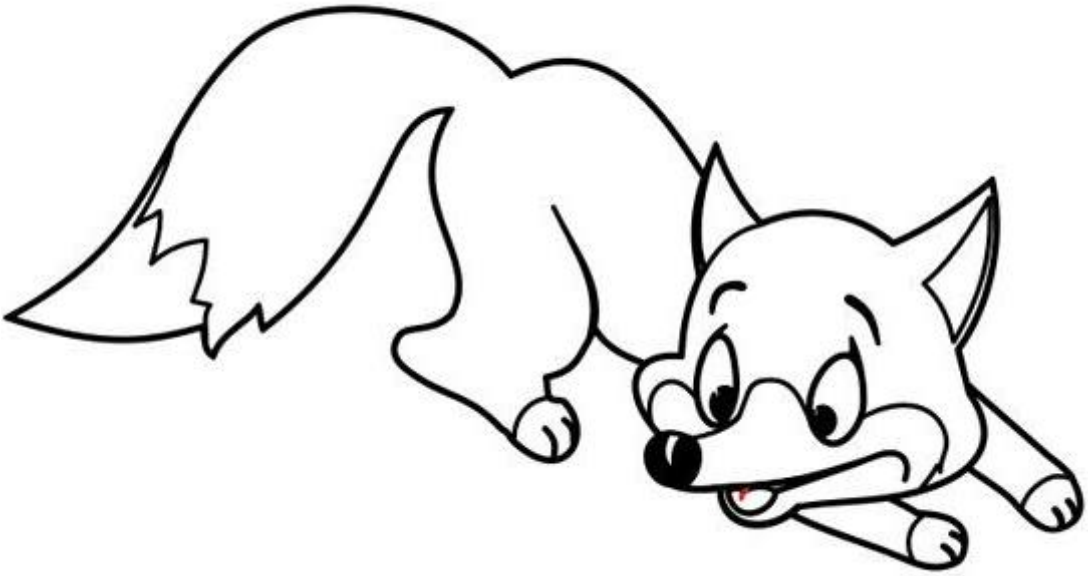

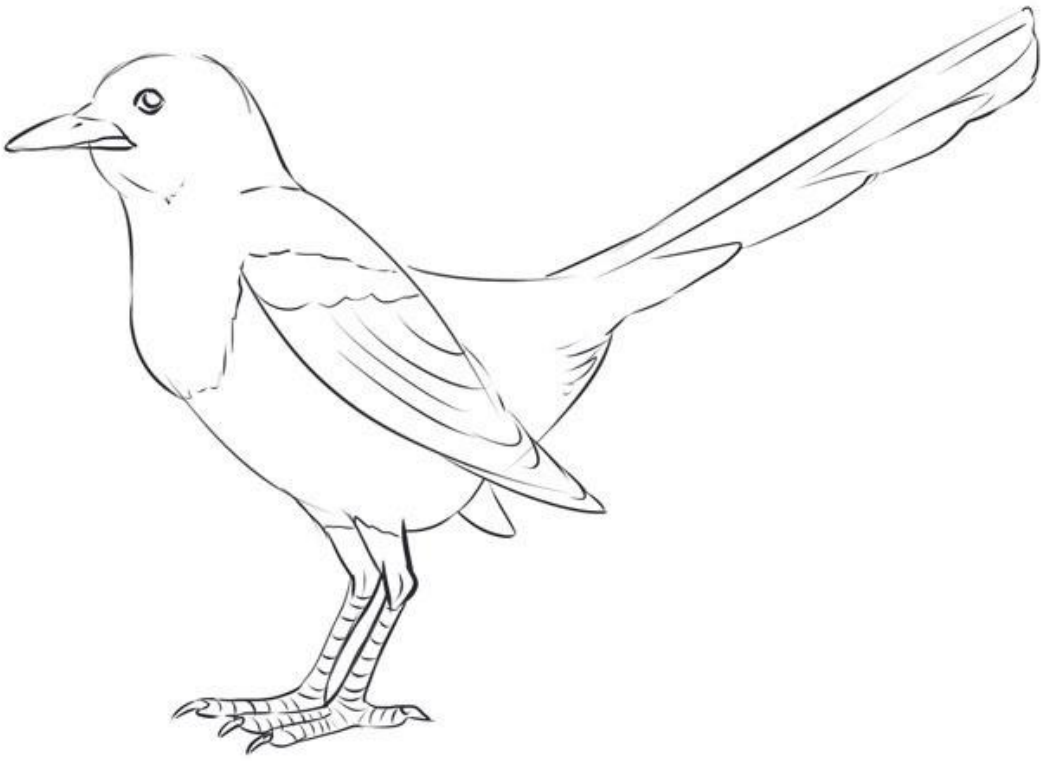

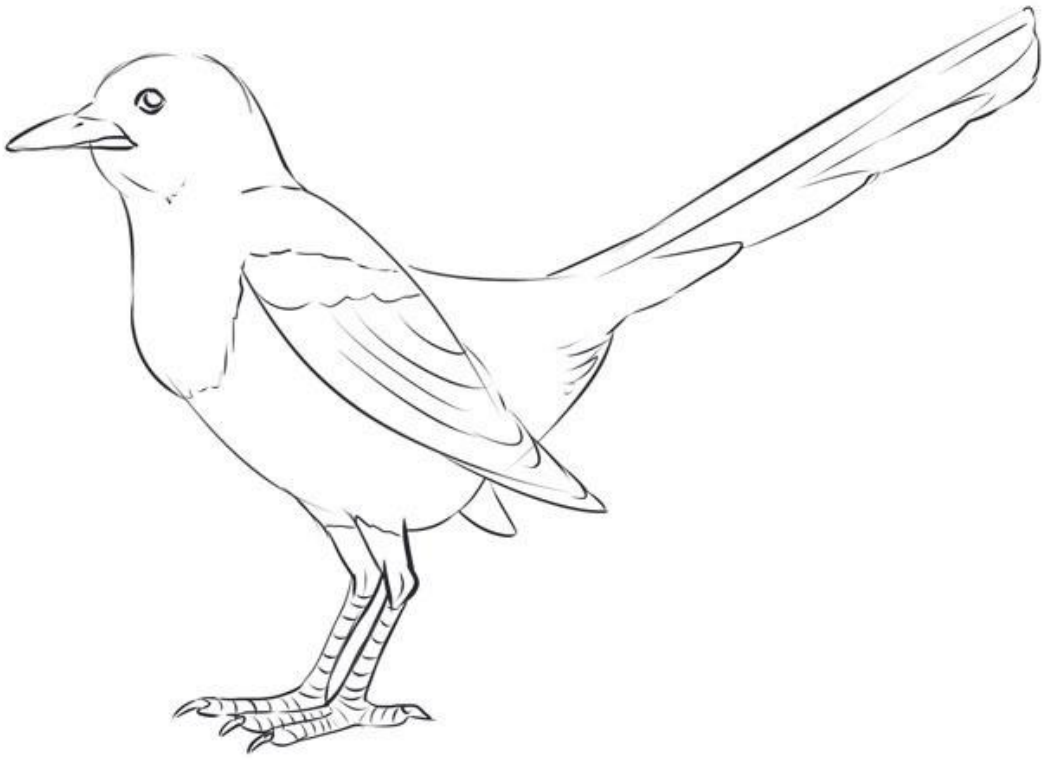

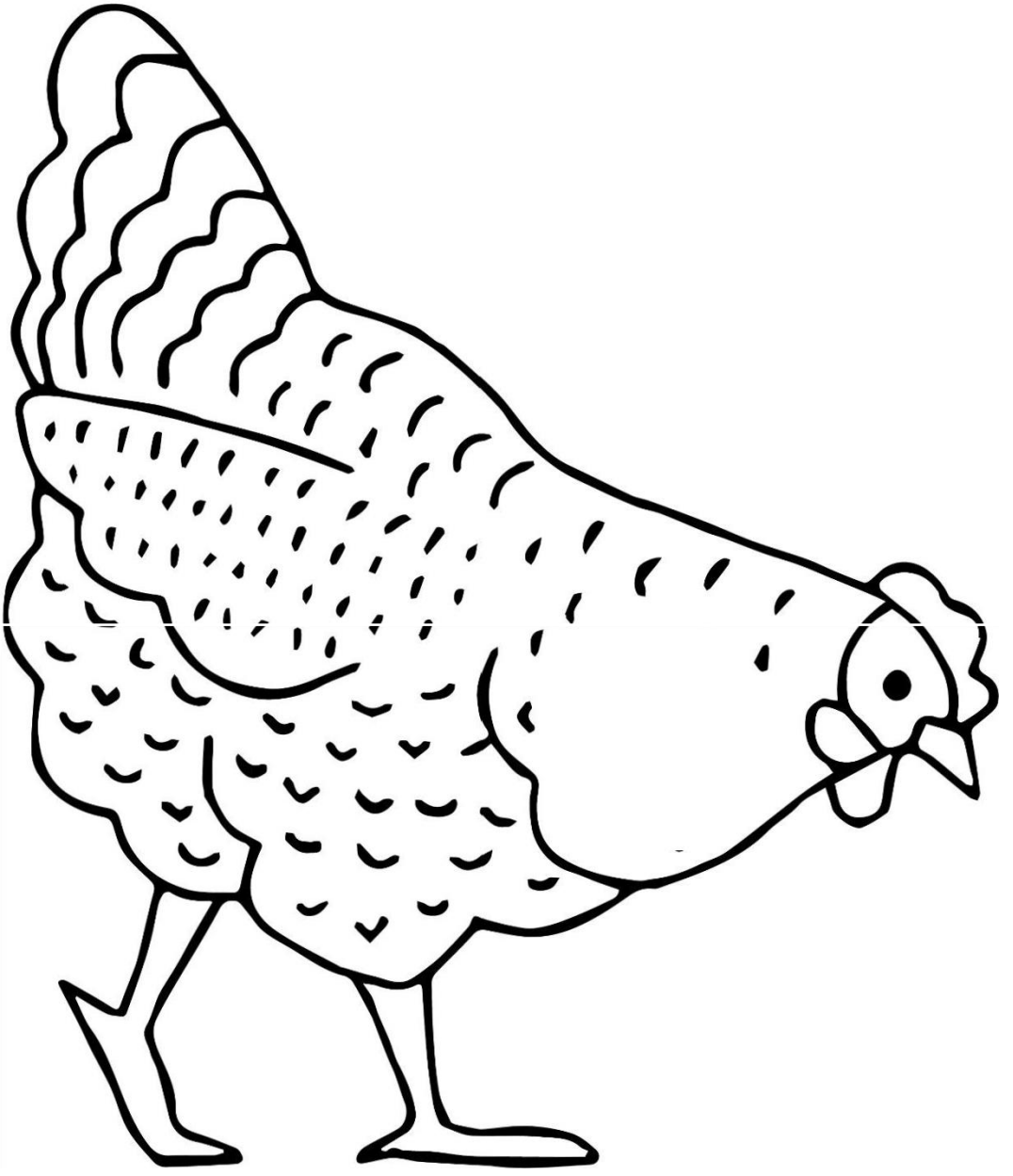

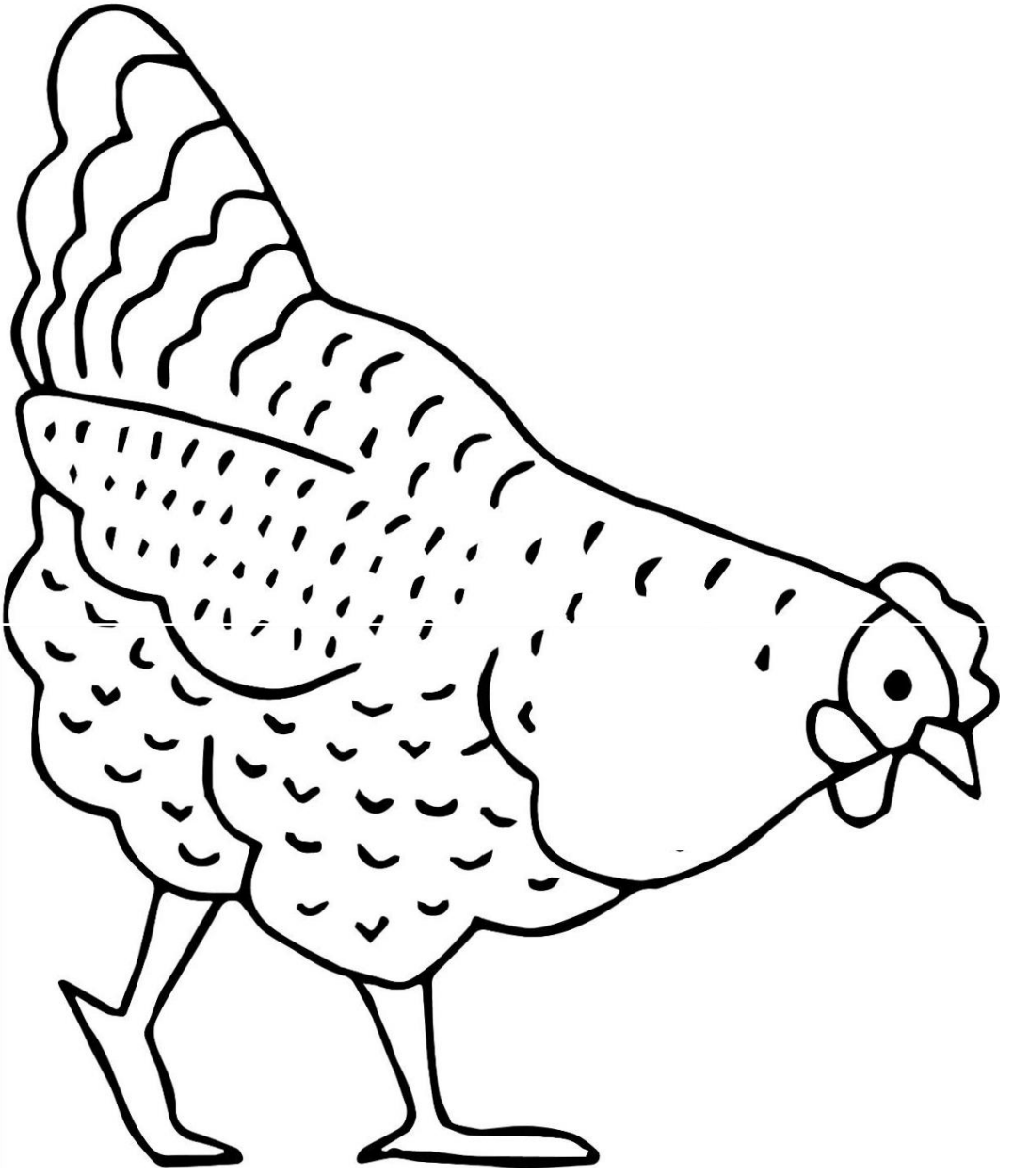

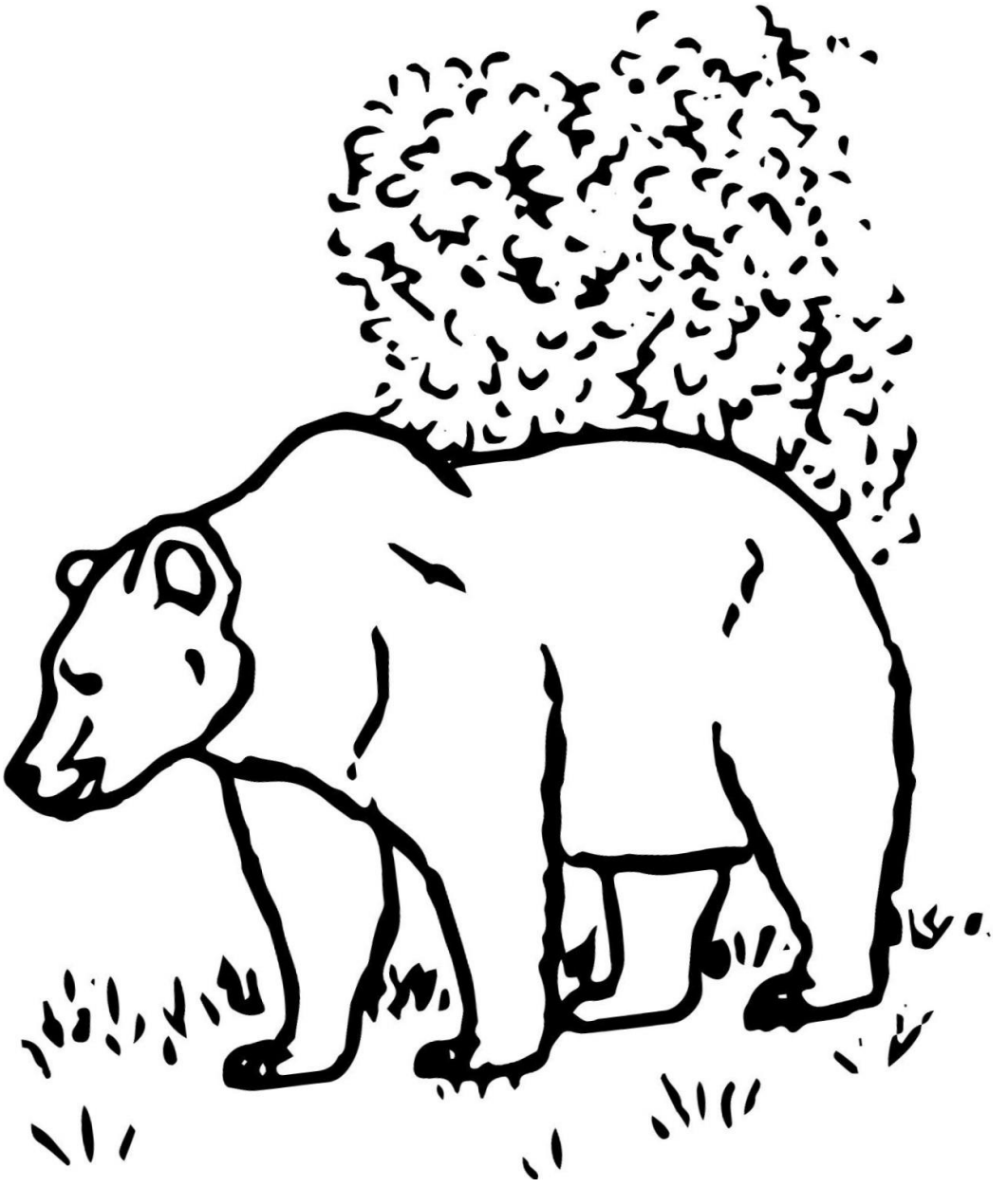

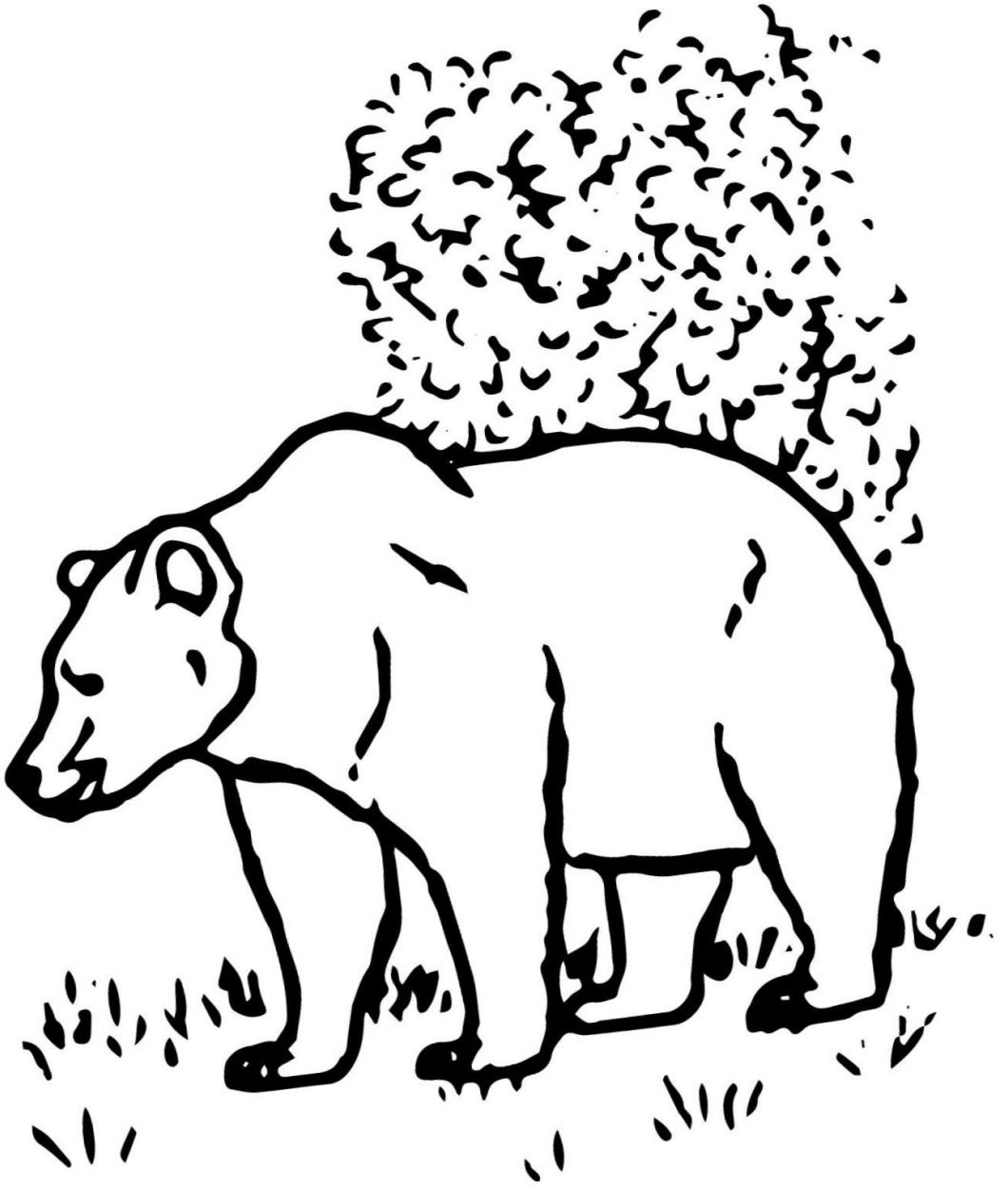

raskraski.ru

raskraski.ru

